

TEHING**Jäätmefirma kinnitab kanda teehoolduses**

"Maanteede hooldus on meie ammu huvi pakkunud, teede hooldusest me üht-teist teame. Sellepärast mõtlesime, et miks mitte," ütleb Eesti Keskkonnateenuste juhi Argo Luude Vooremaa Teede ostu kohta. ▶ 6

PRANTSUSMAA**Macron võttis tõsise pähkli pureda**

Prantsusmaa president Emmanuel Macron on võtnud ette riigi tööturu reformi, millega mitu varasemat presidenti on jänni jäänud. Usutakse, et seekord on vastuseis reformile väiksem kui varem. ▶ 8-9

INVESTOR**Aastaga pole usk LHVsse kadunud**

LHV aktsia on Tallinna börsil kaubelnud ühe aasta. Kuigi aktsionäride hulk on selle ajaga veidi vähenenud, usuvad alles jäänud, et pangal on veel võimalik tubliti kasvada. Swedbank on andnud siski hoia-soovituse. ▶ 14-15

PÄEVA TEGIJA ▲**Meest sõnast, härga sarvest!**

Isamaa ja Res Publica Liidu vastne juht **Helir-Valdor Seeder** kaalub keskvalitsuse töötajatele ette nähtud palgakasvu ärajätmist ja keskvalitsuse majanduskulude kärpimist, et kriitika alla sattunud maksupaketist loodetu asemele raha leida. Äripäev ütleb selle peale: olgu olla! Kokkulepet pole ilmselt veel sündinud, sest küllap pole see ettepanek, millega võib niisama uksest sisse marssida ja kõik ongi kohe nõus. Aga leppige kokku ja tehke ära.

Äripäev

Ausalt ja kartmatult

Kolmapäev, 24. mai 2017
nr 99 (5697) 3 eurot

EUR/USD
1,1235 ▼

USD/EUR
0,8901 ▲

EUR/SEK
9,4721 ▼

EUR/RUB
63,1794 ▼

NordPool
31,07 ▼

Euribor
-0,251 ▲

SEADUSANDLUS

Saneerimise remont

Ligi üheksa aastat kehtinud saneerimisseadust hakatakse muutma, sest see on saanud saneerimiste põrumise tõttu plekilise maine. ▶ 4-5

LÜHIDALT

Bigbanki juht lahkub ametist

Bigbanki juhatuse esimees Kaido Saar lahkub 1. septembril ametist.
"6. mail sai mul Bigbankis töötatud 15 aastat," märkis Saar. "Ma olen näinud kiiret kasvu majandusbuumi ajal, väga keerulist perioodi majanduskriisi ajal, ma olen näinud, kuidas Bigbank kasvas väiksest laenukontorist rahvusvaheliseks pangaks, mis tegutseb üheksas riigis. Minu viimaste aastate tõeliseks väljakutseks oli muuta panga ärimudelit, millega muutusime soodsaima intressimääraga tarbimislenuudele keskendunud spetsiaalpankaks." "Pärast pikka põnevat karjääri Bigbankis otsustasin, et on aeg liikuda edasi," sõnas Saar. "Tunnen, et tahan murda välja oma mugavustsoonist ning minna ja areneda edasi." Bigbanki nõukogu esimees Parvel Pruunsild ütles, et Saare otsus lahkuda on emotsionaalselt raske, kuid samas ka arusaadav.

Ivar Kohv lahkus Neste Eesti peadirektori kohalt

Aastakümneid Neste Eestis töötanud ning viimased seitse aastat firmat juhtinud Ivar Kohv lahkus mai keskel peadirektori ametist. Neste Eesti AS ja Ivar Kohv lõpetasid töösuhete 17. mail poolte kokkuleppel. Täpsemaid asjaolusid osapooled ei kommenteeri, ütles Neste Eesti juhatuse liige Tõnu Möttus. Praegu täidabki peadirektori kohuseid ajutiselt Neste Eesti praeguseks ainuke juhatuse liige Möttus. "20 aastat ühes ettevõttes on väga pikk aeg ja arvan, et on mõistlik siin elus midagi muud ka teha," ütles Kohv. "Usun, et sügise lähenedes on ka uued tööplaanid selgemad."

▲ Selline hakkab rajatav Selveri pood Laagris välja nägema. FOTO: ESKIIS ARENDUSEST

KINNISVARA

EfTEN ostis Tallinna lähedal arenduse

EfTEN ostis 6,2 miljoni euroga Tallinna külje alla Laagrisse kavandatava Selveri arenduse.

Kinnisvarafond EfTEN Real Estate Fund III omandas Oma Ehitaja ASilt Pärnu maantee 554 kinnistu ja ettevõtte Projekt 554, mis arendab Tallinna külje alla Laagrisse uut Selverit. Investeeringu kogumaksumus on 6,2 miljoni eurot, mis sisaldab nii kinnistu kui ka ehitustööde maksumust.

EfTEN Real Estate Fund III fondijuhi Viljar Arakase sõnul on intensiivse liikluskõlme ja kiirelt areneva elurajooni läheduses asuv kinnistu ja arendatav kaubanduskinnisvara koos pikaajalise ning tugeva ankurüürnikuga atraktiivne investeering.

"Tegu on kaubandusele laiemale, aga ennekõike toidukauplusele perspektiivika asukohaga. Rajatav Selver asub Pärnu maanteel kojusõidu suunal ehk paremat kätt, tiheda kasutusega Laagri Circle K bensiinijaama ja Laagri asulasse viiva mahapöörde vahel," sõnas ta.

Arakas rääkis aprillis Äripäevale, et praegu ehitatakse Tallinna selgelt liiga palju äripindu ja pangad uusi spekulatiivseid projekte enam ei finantseeri. Uued ärihooned saavad valmis, lühiajalised vakantsused suurenevad, pinnad täidetakse umbes kahe-kolme aastaga.

"Teatud võimalusi näen jätkuva valglinnastumise kontekstis lähikauplustele, aga

need võimalused on hästi piiratud. Näiteks EfTENi kolmandas fondis omandame kaasatava kapitaliga Laagri Statoili kõrvale ehitatava uue Selveri poe. Kuigi sealt tulevad edasi nii Rimi kui ka Maksimarket, on tegu kohaga, kuhu veel tasub poodi teha, kuna see asub paremat kätt kojusõidu suunal enne Laagrisse mahapöoret. Helikopterivaatelt tundub, et poode on juba ammu liiga palju. Samas kui korra sisse suumida ja liiklustihedust, uusi elurajoone ja harjumusi vaadata, siis teatud kohti veel leiab. Aga neid kohti on vähe," rääkis Arakas intervjuus.

Osa kaasatud rahast läheb Hortese kinnistusse, osa Riiga

Tehinguga omandatud kinnistu kogupind on 11 308 ruutmeetrit ning rajatava hoone kogupind 6696 ruutmeetrit, millest üüritav pind on 3077 ruutmeetrit. Hoone projektee- ja ehitustööd teeb Oma Ehitaja ning tööd viiakse lõpule detsembrikuus.

EfTEN Real Estate Fund III korraldas kevadel fondi kolmanda avaliku aktsiaemissiooni, mille käigus kaasati 6,3 miljoni eurot. Emissiooni käigus kaasatud kapitali kavatseb fond peale Selveri investeerida Hortese aianduskeskuse kinnistusse, mis asub

6,3

miljonit eurot kaasas EfTEN Real Estate Fund III AS kevadel fondi kolmanda avaliku aktsiaemissiooni käigus.

samuti Laagris. Samuti on fondil plaanis investeerida osa kaasatud kapitalist DSV Riia logistikakeskuse ümberehitusse.

Fondi kahe esimese emissiooni käigus kaasatud kapital on investeeritud järgnevatesse objektidesse Balti riikides: Šiauliai linna südames asuv Saules Miestase kaubanduskeskus, Vilniuses asuvad Ulonu ärimaja ja Laisves 3 büroohoone ning DSV logistikakeskus Riias, Vilniuses ja Tallinnas. Fondi varade maht on 31. märtsi 2017. aasta seisuga kokku 76,3 miljoni eurot, millest omakapital moodustab 29,9 miljoni eurot.

EfTEN Real Estate Fund III AS on fondi- ja investitsioonifirma EfTEN Capitali kaks aastat tagasi asutatud alternatiivne kinnisvarafond, mis investeerib Balti riikide ärikinnisvarasse.

ÄRIPÄEV.EE

Erinevate kaubaaluste ja pakkekomponentide tootmine, HT töötlus
kaubaalused.com
Telefon 51 05 565
investor@investor.ee

amello
raamatupidamisettevõtte

Raamatupidamine üle Eesti.
Teostame raamatupidamist kliendile sobivas majandustarkvaras.
MURETU KVALITEETNE REAALAJAS PABERIVABA
Võta meiega ühendust
www.amelloraama.ee
info@amelloraama.ee
tel 6 191 341

ROIGASAIAD OÜ

Roigasaedade valmistamine ja paigaldamine

tel 509 2933 • info@roigasaiad.ee
www.roigasaiad.ee

EXPRESS **KOLIMISTEENUSED**
Tel 613 9737, 503 6450 | ava@ava.ee | www.ava.ee

Mugavad, funktsionaalsed ja kvaliteetsed tööriided

Björnkläder
TÖÖRIIDED

GROLLS
THE PRO SHOP

Kauplus Grolls Peterburi tee 75, Tallinn 60 70 160 www.grolls.ee

Sest iga sõna
on oluline!

KUULDEAPARAADID.EE

- **LÜHIKESED**
järjekorrad vastuvõtule!
- **TASUTA**
kuulmisuuringud!
- **PARIMAD**
aparaadid!

Kuuldeaparaadid OÜ pakub kuuldeaparaatide konsultatsiooni, paigaldust ja tasuta kuulmisuuringuid patsientidele seitsmes uues kuulmiskeskuses Tallinnas, Tartus, Pärnus, Narvas, Rakveres, Viljandis ja Paides. Väljastame aparate ka Sotsiaalkindlustusameti (SKA) toetusega isikliku abivahendi kaardi alusel.

Pakume patsientidele vajadusel **12 kuud järelmaksu 0% intressiga**. Lühikesed järjekorrad, parimad aparadid, professionaalne paigaldus. Broneeri tasuta konsultatsioon meie kodulehel kuuldeaparaadid.ee või telefoni teel.

TALLINN

Pärnu mnt 139 E/2, 2. korrus
Telefon: **53 011 529**
Tallinn@kuuldeaparaadid.ee

TARTU

Ülikooli 8
Telefon: **53 807 287**
Tartu@kuuldeaparaadid.ee

PÄRNU

Ülejõe Tervisekauplus, Keskväljak 1
Telefon: **447 2686**
Parnu@kuuldeaparaadid.ee

NARVA

OÜ Narva kliinik, Aasa 4
Telefon: **356 8899**
Narva@narvakliinik.ee

RAKVERE

Tuleviku 4, Dr. Tiina Pruler-Ild ruumides
Telefon: **324 3253**
Rakvere@kuuldeaparaadid.ee

VILJANDI

Viljandi Tervisekeskus kab. 303, Turu 10
Telefon: **433 3783**
Viljandi@kuuldeaparaadid.ee

PAIDE

AS Järvamaa Haigla, kab. 412, Tiigi 8
Telefon: **53 011 529**
Paide@kuuldeaparaadid.ee

SEADUSANDLUS

Saneerimisseadusest lihtne

Ligi üheksa aastat kehtinud saneerimisseadust peab eri osapoolte sõnul muutma, sest see on saanud saneerimiste põrumise tõttu plekilise maine.

MARGE VÄIKENURM
marge.vaikenurm@aripaev.ee

Äripäev

“Enamasti võetakse saneerimist kui pankroti edasilükkamise seaduslikku vormi, mille ajal on võimalik varasid ettevõttest välja kantida,” oletas Võru mööblitootja Wermo juht Raul Vene, miks saneerimised Eestis tavaliselt vastu taevast lendavad. Wermo seisab nende üksikute ettevõtete reas, kes on suutnud saneerimisel ellu jääda.

Justiitsministeeriumi eraõiguse talituse juhataja Indrek Niklus tõdes, et 2008. aasta lõpus vastu võetud saneerimisseadus ei ole ideaalne. “See on esimene vasikas, mistõttu on selles kindlasti puudusi ja ebaselgeid regulatsioone, mis vajaksid parendamist, ümbertegemist või juurdelisamist.”

Euroopaga ühtseks

Niklus tõi näite, et vaja oleks üleminekut saneerimismenetlusest pankrotimenetluse ja vastupidi. Samuti ei ole piisavalt reguleeritud saneerimiskavas sisalduv pankrotimenetluse hinnang. Ka nõuete ümberkujundamise meetodites ja rahastamise reeglites on puudusi.

Euroopa Komisjon tuli läinud novembris välja direktiivi eelnõuga, millega tahab liikmesriikide saneerimis- ja pankrotimenetlusi ühtlustada. Niklus rääkis, et Eesti plaanib saneerimisseaduse üle vaadata maksejõuetusmenetluse revisjonis.

Niklus ei osanud öelda, milliseks direktiivi lõplik versioon kujuneb ja millal eelnõu vastu võetakse. Praegu peavad liikmesriigid veel läbirääkimisi, mis võivad Nikluse oletusel kesta pool aastat või kauem. Seega kulub vähemalt paar-kolm aastat enne, kui Eesti maksejõuetuse direktiivi üle võtab.

Partnerid kannavad maha

Wermo juht Raul Vene mäletab selgelt, mis talle saneerimisel enim peavalu tegi. “Meid sisuliselt kanti maha. Saneerimise info saamisel lõppes partneritega igasugune normaalne koostöö,” lausus ta ja nentis, et olukorda kasutasid ära konkurendid. “Hästi palju oli vastutõotamist.”

Keeruline oli leida uusi kliente, väga palju pidi selgitama igapäevast seisu ja ümber lükkama kuulujutte, lükkas Vene. “Müüki läks minu usaldusväärsus ja kuna see toimus ehk kokkulepped pidasid, siis oli kaks kuni kolm kuud hiljem nii-öelda sula, kuigi mõni tarnija peab siiani meie vastu vimm. Nendega koostööd ka ei tee.”

Vene tõdes nüüd, et tegelikult jäi Wermo saneerimisavalduse esitamise viimasele minutile. “Allakäik on lumepalliefektiga. Suuresti otsustas saneerimise, et meid ähvardati kohtute ja inkassodega. Oldi liigselt emotsioonides kinni ega võetud asja ratsionaalselt, seda on hiljem tunnistanud.”

Võlausaldajad määravad tuleviku

Teine ettevõtte, mille päästis saneerimine, on suka- ja sokitootja Suva. Firma juht Viktor Saarestik ütleb praegu, et saneerimise tegi raskeks kogemuste puudus. Võlausaldajatega suhtlemisest jäi talle meelde üks nüanss: “Mida suurem, seda rahulikum ja sõbralikum.”

Kui võlausaldajad ja investorid saneeri-

” Mõni inimene läheb arsti juurde siis, kui üle jääb ainult operatsioonilauale minna. Hea käega kirurg võib muidugi surma ära hoida, aga mõistlik ei oleks lasta asjadel nii kaugele minna. Ettevõtetega on sama.

Bauschmidti pankrotihaldur Veli Kraavi

misega kaasa ei tule, ootab ettevõtet pankroti või likvideerimise. Nii on alguses saneerimise valinud firmadega aastate jooksul üldiselt ka läinud. Nikluse sõnul on seetõttu ootuspärane, et saneerimismenetlus toimub aastast kõige rohkem kümme-konnanas ettevõttes.

Kaubandus-tööstuskoja juht Mait Palts nentis nagu teisedki, et ettevõtjad ärkavad liiga hilja. Kui saneerimismenetlus loodi, oodati, et ettevõtjad esitavad avalduse, kui on veel võimalik firma majanduslikku olukorda turgutada.

“Praktika on pigem vastupidine ja positiivseid saneerimisi väga vähe. See on viinud saneerimise maine sisuliselt negatiivseks,” lausus Palts.

“Samuti on olukordi, kus võib aimata, et saneerimisega püütakse tahtlikult maksejõuetust lihtsalt edasi lükata ning kasutada

aega püsiva maksejõuetuse süvendamiseks või varade kantamiseks.”

Tähtaega võiks pikendada

Aastaid tagasi aknatootja Glaskek saneerimist nõustanud advokaadibüroo LMP jurist Urmas Tross leiab samamoodi, et seadus vajab värskendust ja soovib anda saneerimiskava esitamiseks rohkem aega, näiteks kuus kuud. Ka Palts pakub saneerimiskava esitamise tähtaja pikendamist. Praegu võib kohus määrata saneerimiskava kohtule esitamise tähtjaks kõige rohkem 60 päeva. Selle aja jooksul peavad ka võlausaldajad jõudma saneerimiskavaga nõustuda.

“Protsess peab seega käima üsna kiiresti ja sõltuvalt võlausaldajate hulgast võib nii lühike aeg olla põhjendamatu. Samuti tuleks saneerimiskava muutmise võimalus ja suurem paindlikkus selle täitmise ajal tõenäoliselt pigem kasuks,” ütles Palts.

LEXTALI vandeadvokaat Urmas Ustav suhtub Trossi pakutud tähtaega skeptiliselt. Pool aastat kava esitamiseks näib talle liialt pikk. “Ettevõtjal kas on ninaotsa vee-pinnale upitamiseks plaan või ei ole,” sõnas Ustav. “Kogu saneerimismenetlus on kontseptuaalselt üles ehitatud kiirusele, et vältida ebamäärase olukorra kestmist.”

Saneerimiste tulemuste kohta info saamine maakohtutelt on keeruline. Loeti üles menetluse algatamise avaldused, kuid koh-

tud rõhutasid kohe, et arvud ei pruugi olla õiged, sest mõni ettevõtte võib olla avalduse esitanud mitu korda või on pankrotistunud.

Saneerimiskava kinnitamine ei võrdu eduka saneerimisega, mistõttu ei anna ka info kava kinnitamisest vastust, kas protsess lõpuks õnnestus. Et seda teada, tuleks kõik menetlused üksikvaaval läbi vaadata.

“Kuna tegu on sedavõrd pika ajaperioodiga, on kohtuinfostsüsteemi mingis osas selle aja jooksul ka erinevalt täidetud, samuti on vahepeal uuendatud andmebaasi ja tõstetud andmeid ühest süsteemist teise. See muudabki soovitud andmete saamise keerulisemaks,” kommenteeris Tartu kohtute pressiesindaja Krista Tamm.

Saneerimisseaduse järgi ei ole saneerimismenetlus avalik – selle kohta ei avaldata teadet Ametlikes Teadaannetes, pole kantet äriregistris ega mujal. Infot saab ainult kohtumenetluse andmebaasist.

Mitteavalik saneerimismenetlus oli teadlik valik. Niklus selgitas, et sellega sooviti ära hoida häbimärgistamist, mis võib saneerimisega tegelevale ettevõttele mõjuda halvasti ning peletada võimalikud investorid või lepingupartnerid.

Loobitakse kõikaid kodaraise

Läinud aasta lõpust avalikkuse luubi all olnud ehitusfirma Bauschmidt on värskem näide saneerimise ebaõnnestumisest.

üle sõita

PANE TÄHELE Vandeadvokaat Urmas Ustavi ettepanekud

Vaadata üle menetlussätteid, et vältida menetluse hangumist kohtumenetlustesse kuudeks.

Saneerimiskava vastuvõtmata jäämisel selle uuesti esitamise võimalikkus.

Rühmadesse jaotamise põhimõtete ning hääleenamushoovete analüüs ja lihtsustamine (näiteks suurtel pandiga tagatud võlausaldajatel on oma nõude suurusel tulenevalt tihti domineeriv roll, vaatamata asjaolule, et tegemist on niigi enim kaitset omava võlausaldajaga pandiõiguse kohaselt).

Peaks olema võimalik kava menetluse kestel muuta ja pikendada.

Suurendada võlausaldajate kaasatust, näiteks kohustusliku intervalliga võlausaldajate üldkoosolekud.

Kaaluda sarnaselt pankrotimenetlusega nõustaja vahetamist võlausaldajate poolt, kui on kahtlusi nõustaja erapoolikuses.

Peatada pankrotiseadusest tulenevate tagasivõtmiste ja muude selliste tehingute vaidlustamise tähtaja kulgemine saneerimismenetluse kestuse ajaks. "See on kriitiline, et võlausaldaja ei peaks juba kava vastuvõtmise otsustamisel sisuliselt ostma pörsast kotis ehk otsustama, kas pimesi loota või lüüa käega võimalusele võlg koju tuua."

60

päeva maksimaalselt võib kohus määrata saneerimiskava kohtule esitamise tähtjaks.

◀ Ühena vähestest saneerimisel ellu jäänud ASI Wermo juhataja Raul Vene rääkis, et saneerimisel läks müüki tema usaldusväärsus. FOTO: VÄINU ROZENTAL

Bauschmidti saneerimisnõustaja, nüüd pankrotihaldur Veli Kraavi kirjeldas saneerimisest üldiselt rääkides kaigaste kodarisse viskamist. "Olen korduvalt näinud, kui mõni paari tuhande euro suuruse nõudega võlausaldaja kulutab õigusabile kümneid tuhandeid eurosid, et takistada saneerimiskava kinnitamist ja ettevõtte päästmist."

Kraavi leiab, et võlausaldajad muutuvad saneerimisest kuules kahtlustavaks, sest enamik saneerimisi ei lõpe hästi. Viimase põhjus on tema hinnangul selles, et ettevõtjad hilinevad saneerimisega. "Suhted võlausaldajatega on juba üle mõistuse pinges, normaalne äritegevus on sisuliselt seiskunud, reservid sisuliselt puuduvad ja likviidsus kadunud," lausus Kraavi ja võrdles ettevõtet inimkehaga.

"Mõni inimene läheb arsti juurde siis, kui üle jääb ainult operatsioonilauale minna. Hea käega kirurg võib muidugi surma ära hoida, aga mõistlik ei oleks lasta asjadel nii kaugele minna. Ettevõtetega on sama," ütles ta. "Väiksemaid ohu märke ei osata pahatihti lugeda või neid ignoreeritakse. Keskendutakse igapäevaste tulekahjude kustutamisele."

Kraavi sõnas, et saneerimismenetlused venivad ja takerduvad pikkadesse kohtuvaidlustesse pea kõikides Euroopa Liidu riikides. "Viimase piirini nõrgenenud ette-

võte, kellel pole enam mingeid reserve, seda üle ei ela. Kohtuvaidlused võtavad aega, menetlused ei liigu kiirelt ja kliendid on umbusklikud. Hankijad töötavad ainult ettemaksuga. Täiendav reserv on absoluutselt vajalik."

Lihtne seadus

Urmas Ustavi ei pea saneerimiseadust kehvaks: see ei ole ülereguleeritud, on lühike ja lihtne ning mitmele küsimusele on vastanud kohtupraktika. "Siiraste kavatsustega on seadus täiesti rakendatav ja kui plaan on tõsiseltvõetav, siis tuleb enamik võlausaldajaid sellega kaasa."

Siiski suudab Ustav meenutada üksikuid õnnestunud saneerimisi. "Umbes ühe käe sõrmedel," ütles ta ja oletas, et paljud saneerimised ei ole edukad, kuna selleks pole piisavalt kogemust. Peale selle alustatakse saneerimist hilja ja sellesse suhtutakse mõnikord nihilistlikult.

"Saneerimisformaati kasutatakse kurtjalt ära, et oodata pankrotimenetluses tehingute vaidlustamise tähtaegade möödumist. Saneerimismenetluse kattevarjus tehakse äriühing varast puhtaks nii, et kui ka saneerimiskava ei kehtestatud, on tulemuseks igav liiv ja tühi väli. Võlausaldajatel on äärmiselt keeruline oma õigusi maksmata panna, kuna ühing on justkui formaalselt õiget asja ajanud," selgitas ta.

TALLINNA LINNAVARAAMET

võtab tööle
projektijuhi

Töö sisu:

Ehitusprojektide ettevalmistamine, kontrollimine ja elluviimine, sh lähteandmete kogumine, alusmaterjalide tellimine (möödistused, uuringud, analüüsid), projekteerimine, ehitamise ja sisustamise riigihangete korraldamine ja järelevalve sõlmitud lepingute üle.

Sobival kandidaadil on:

- ehitusala kõrgharidus;
- eesti keele oskus kõrgtasemel ja ühe võõrkeele oskus kesktasemel ametialase sõnavara valdamisega;
- tööks vajalike õigusaktide rakendamise oskus;
- töökohal vajalike arvutiprogrammide kasutamise oskus;
- kohusetunne, usaldusväärsus, täpsus ja korrektsus;
- algatusvõime ja loovus, võime osaleda uute lahenduste väljatöötamisel, oskus neid rakendada ning töötada nii iseseisvalt kui ka meeskonnas;
- suhtlus- ja väljendusoskus, oskus oma seisukohti ja arvamusi põhjendada.

Kasuks tuleb:

- mudelprojekteerimisprogrammide kasutamise kogemus;
- riigihangete korraldamise kogemus.

Omalt poolt pakume:

- mitmekesist ja vastutusrikast tööd arenevas meeskonnas,
- erialaseid täiendkoolituse võimalusi,
- töökohta pealinna südames.

Lisainformatsioon: Oliver Eglit, tel 640 4632

Tööle asumise aeg 1. august 2017.
CV ja motivatsioonikiri saata hiljemalt 20. juunil 2017
elektronposti teel liis.lepp@tallinnlv.ee

LIVIKO

— anno 1898 —

Baltikumi üks suurimaid kvaliteetalkoholi tootjaid ja maaletootjaid AS LIVIKO otsib oma meeskonda

tehnilise hoolduse meistrit

Töö kirjeldus:

Otsime oma professionaalsesse ja sõbralikku meeskonda seadmete tehnilise hoolduse meistrit, kelle peamised tööülesanded on:

- tootmise seadmete tehniline korrashoid ja arendustegevuse korraldamine;
- tootmisteenistuse tehnilise võimekuse tagamine;
- hooldustööde dokumenteerimine (abivahendiks AllDevice'i tarkvara).

Ettevõtte pakub:

- huvitavat tööd ajakohases töökeskkonnas;
- eneseteostusvõimalust positiivses meeskonnas;
- täiendkoolitusi.

Ootused kandidaadile:

- kõrgem tehniline või tehniline keskeriharidus; soovitav vähemalt tehnik-mehhatrooniku eriala.
- töökogemus tootmisega seotud ettevõttes, soovitatavalt toiduainetööstuses;
- väga hea eesti keele oskus, inglise keele oskus tehnilist laadi suhtluse teostamiseks (nii kõnes kui ka kirjas), vene keele oskus suhtlustasandil;
- arvutioskus, võime õppida erinevate tarkvara programmide kasutamist;
- juhtimise kogemus, järjepidevus ja analüüsivõime, korrektsus, kohusetundlikkus, hea suhtlemisoskus, ausus ja lojaalsus;
- hea pingetaluvus, otsustavus, meeskonnatöö oskus.

Suur eelis on:

- töökogemus toiduainetööstuse ettevõttes;
- kogemus tootmis-tehniliste töö juhtimisel.

Töökoht Tallinnas, tööle asumise aeg: juuni
CV saata hiljemalt 1. juuniks aadressile personal@liviko.ee või AS Liviko, Masina 11, 10144 Tallinn
Kontakttelefon: 667 8160

TEHING

Jäätmefirma ostab teehooldaja

Peamiselt jäätmefirmana tuntud Eesti Keskkonnateenused ostab teehooldefirma Vooremaa Teed ja otsib teehoolduse turul ka edaspidi ostuvõimalusi.

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Äripäev

Eesti Keskkonnateenused on Vooremaa Teedega koostööd teinud juba üle aasta. Seni Merko kontserni kuuluva Tallinna Teede omanduses olnud firmale kuulub üks riigimaanteede hoolduse leping Viljandi- ja Võhma maale. Seal on alltöövõtjana tegutsenud ka Eesti Keskkonnateenused.

Eesti Keskkonnateenuste juhi Argo Luude sõnul hakkasidki ostumõtted idanema koostööst ning sellest, et partneri ärisuunad olid muutumas. "Iseenesest ei ole tegu väga suure ega olulise tehinguga, aga tundub, et mõlemale poolele võiks see sobida," rääkis ta.

Teehooldusega on Eesti Keskkonnateenused väikesti tegutsenud juba pikalt, maanteede hooldusega ongi firma seni kokku puutunud peamiselt Vooremaa Teede alltöövõtjana. Eesti Keskkonnateenused on osalenud ka riigimaanteede hooldehangel, aga sealt pole ühtegi lepingut tulnud.

"Maanteede hooldus on meile ammu huvi pakkunud, teede hooldusest me ühteist teame. Sellepärast mõtlesime, et miks mitte," rääkis Luude. Kuna firmal on teedehoolduse alal kogemus olemas, peab Eesti Keskkonnateenused seda endale sobivaks suunaks.

Plaanis turul ringi vaadata

Kas siis, kui ostutehing jõustub, plaanib Eesti Keskkonnateenused maanteede hoolduse sektoris veel ringi vaadata ning kaaluda veel mõne tegija ostmist või mõnele turule sisenemist? "Ikka, jah. Eks elu ongi ju selline, et kogu aeg ikka vaatad turu peal ringi, kes kus saada on, kus mis arengud on," rääkis Luude.

Nordeconile kuuluva konkureeriva tee-firma Tariston juhatuse liige Peep Õun ütles, et turgu tehing eriti mõjutada ei tohiks. "Turg on nii, nagu ta ikka on – küllaltki konkurentsitihe," rääkis ta.

Väikest aktiivsust võib konkurendi hinnangul Vooremaa Teede omanikuvahehus turule lisada, ent suures plaanis ei ole märkimisväärset muudatust oodata, märkis Õun.

Küll aga võib Taristoni juhi sõnul oodata seda, et Eesti Keskkonnateenused hakkab turul aktiivsemalt ringi vaatama ning otsib ka muid ostukohti. "On ju plaanis Eesti Teed

▲ Maanteede hooldus on meile ammu huvi pakkunud, ütles Eesti Keskkonnateenuste juht Argo Luude. FOTO: EIKO KINK

On ju plaanis Eesti Teed erastada. Praegune riigifirma võib Eesti Keskkonnateenustele huvi pakkuda küll.

Taristoni juhatuse liige Peep Õun

erastada," märkis Õun ja hindas, et praegune riigifirma võib Eesti Keskkonnateenustele huvi pakkuda küll.

Konkurentsiamet peab heaks kiitma

Praeguseks on pooled sõlminud põhimõttelise kokkuleppe, siduvat lepingut ei ole ning

selge pole ka tehingu hind ega üle mineva vara koosseis.

Kui tehing teoks saab, omandaks Eesti Keskkonnateenused Vooremaa Teedes täisosaluse. Konkurentsiametile esitatud teate järgi läheksid üle töötajad, seadmed ja kolm hankelepingut.

Peale Viljandi riigimaanteede teeb Vooremaa Teed hanke alusel töid ka Põltsamaa vallas ja Põltsamaa linnas.

Vooremaa Teede praeguse omaniku Merko Ehituse kommunikatsioonijuht rõhutas, et müügitehingut veel sõlmitud ei ole ning läbirääkimised alles käivad. Rohkem infot kontsern börsifirmana jagada ei saanud.

Eesti Keskkonnateenuste põhivaldkond on jäätmeäritlus ja jäätmevedu ning muu sellega seonduv, samuti jäätmejaamade haldamine omavalitsustega sõlmitud lepingute alusel. Kõrvalärina tegutseb jäätme-kontsern ka teehoiuturul, peamiselt linnatänavate hoolduse valdkonnas. Eesti Keskkonnateenuste suuromanik on erakapitalifond BaltCap.

Eesti Keskkonnateenuste ja Vooremaa Teede ühine turuosa Eesti maanteede hooldamisel jääb firmade teatel alla 15%. Linnatänavate hoolduse valdkonnas ulatub turuosa aga üle 15%. Konkurentsiolekord ega turustruktuur tehingu osapoolte hinnangul siiski ohus ei ole.

LFS INKASSO
Legal Financial Services

Lahendage nõuded
kasutades kogunud spetsialiste

VÕLANÕUDE MÜÜGI TEADE

Legal Financial Services OÜ müüb laenulepingust tuleneva nõude
Teet Mõtte, sünniaeg 30.04.1968, vastus summas **49 829,91 €**.

Nõude alusdokumentidega tutvumiseks ja ostupakkumise
tegemiseks palume võtta ühendust telefonil 672 5255.

Legal Financial Services OÜ / Tornimäe Ärikeskus, Tornimäe 5 Tallinn / tel 672 5255 / info@lfs.ee / www.lfs.ee
inkasso / kohtumenetlus / võlanõude ostmine / nõustamine / krediidihoolduse koolitused

OÜ Contractor pakub teraskonstruksioonide värvimise teenust.

- Haaveldus terashaavlitega. Vajadusel katmine.
- Värvikamber 15 m x 4 m x 4m, max det. kaal 5 t.
- Kvaliteet vastab nii Soome kui ka Norra standarditele.

tel 50 93 980, www.contractor.ee, info@contractor.ee, Puidu 1, Kohila.

◀ **Riigikogu liige Kersti Sarapuu tegi ettepaneku lubada prügiäris sisetehinguid.** FOTO: DMITRI KOTJUH / JÄRVA TEATAJA / SCANPIX

EKSPERTHINNANG

Konkurentsiamet hoiatab prügiäri sisetehingute eest

Riigikogu keskerakondlasest liige Kersti Sarapuu esitas eelmisel nädalal majanduskomisjonile ettepaneku lubada prügiäris sisetehinguid - tehakse seda ajal, kui riigikogu korruptsioonivastane erikomisjon uurib tema abikaasa Arvo Sarapuu seoseid Tallinna prügiäri- riga.

Nüüd andis toimuva hinnangu ka konkurentsiamet, kes saatis esmaspäeval kirja riigikogu majanduskomisjoni juhile Aivar Kokale, keskkonnaminister Marko Pomerantsile ja justiitsminister Urmas Reinsalule. Amet leiab, et Keskerakonna fraktsiooni taotleval ettepanek muuta riigihangete seaduse eelnõu punkti nii, et jäätme- seadus lubaks edaspidi sisetehinguid jäätmeveol, tooks kaasa konkurentsiolekorra edasise halvenemise ja tarbija huvide kahjustamise.

Konkurents ja toimib

Konkurentsiamet leiab, et riik ja kohalik omavalitsus ei peaks sekkuma ettevõtlusse turgudel, kus eraettevõtjate konkurents toimib või kus see on võimalik. Ameti nimel kirjale alla kirjutanud konkurentsineistuse juhataja ja peadirektori asetäitja Kristel Rõõmsaar rõhutab, et ettevõtlust korraldades peab riik tagama õigusliku keskkonna vaba turu toimimiseks.

“Muude avalike huvide seas tuleb seejuures arvestada konkurentsiga. Riigikohus on sedastanud, et konkurentsivabadus kaitseb mitte üksnes ettevõtjate ettevõtlusvabadust, vaid lõppkokkuvõttes ka tarbijat, kuna lähtub eeldusest, et konkurents tagab parima teenuse või kauba parima hinnaga,” põhjendab konkurentsiamet.

Ehkki konkurentsiamet nõustub, et mõnes olukorras võib avalikes huvides ka konkurentsipiirata, siis kõnealusel juhul on oluline tähele panna, et turu piiramiseks sisulised põhjendused puuduvad. “Enne jäätmevaldkonnas sisetehingute lubamist tuleks küsida, kas tarbija saaks neist kommunaalmonopolidest kasu. Teadaolevalt pole seni keegi selle kohta tõendeid esitanud ega isegi seda küsimust analüüsinud. Samas jäätmeturul ei paista turutõrkeid esinevat,” kirjutas konkurentsiamet oma pöördumises. “Korraldatud jäätmeturu pärast konkureerivatele ettevõtjatele ei ole esitatud kaalukaid kvaliteedi, keskkonna- vms alaseid etteheiteid, mis õigustaksid selles valdkonnas ettevõtlusvabadusse sekkumist.”

Tekib ebavõrdne olukord

Juhul, kui sellistel turgudel kohalikud omavalitsused avaliku raha kasutades ettevõtlusse

TASUB TEADA

Mida taotleb Kersti Sarapuu?

Ettepanek on muuta riigihangete seaduse eelnõu nii, et see lubaks edaspidi teha jäätme- korralduses sisetehinguid. Sisetehingu puhul sõlmiks kohaliku omavalitsuse üksus, näiteks Tallinna linnavalitsus, lepingu kas oma osalusega äriühingu või kohaliku omavalitsuse asutatud sihtasutusega, näiteks Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuse ASiga ehk Tallinna Prügilaga, kes hakkaks kohaliku omavalitsuse territooriumil ainsana ja ilma konkurentsita jäätmeveoteenust osutama.

Tallinna abilinnapea ja Kersti Sarapuu abikaasa Arvo Sarapuu on mitu korda väitnud, et tema ega ta perekond pole olnud seotud Tallinna prügiäri- ga.

sekkuvad, siis seeläbi satuvad teised ettevõtjad ebavõrdsesse olukorda ning konkurentsikahjustamise tõttu kannatab lõppastmes tarbija, rõhutab konkurentsiamet.

“Lähtudes eeltoodust teeb konkurentsiamet ettepaneku jäätmeseaduses sisetehingute keeld säilitada,” võtab konkurentsiamet oma eksperthinnangu kokku.

ÄRIPÄEV.EE

NIMEVAIDLUS

Tanklakett Circle K läks nimekaimu vastu kohtusse

MÄRT BELKIN
mart.belkin@aripaev.ee

Täna hakkab kohus arutama asja, kus Circle K poe- ja tanklakettide kaubamärgi omanik nõuab samanimeliselt firmalt nime kasutamise lõpetamist.

Ettevõtja Toomas Uustalu registreeris 2015. aasta lõpus ettevõtte nimega Circle K OÜ. Majandusaasta aruandeid see firma seni esitanud pole ning ilmselt ei toimu ettevõttes ka erilist äritegevust. Enda tegevusalaks on Circle K OÜ märkinud jaemüügi.

Firma vastu on kohtusse

pöördunud ettevõtte Circle K Stores Inc. Sellele firmale kuulub kaubamärk, millele läks üsna hiljuti üle samadele omanikele, kontsernile Alimentation Couche-Tard kuuluv tanklakett Statoil ka Eestis. Teated nimevahetusest hakkasid Eesti meedias levima just 2015. aasta lõpus.

Kohtus nõutakse, et Circle K OÜ lõpetaks kaubamärgina kaitstud sõnapaari “Circle K” kasutamise enda ärinimes. “Vabatahtlikult ei ole nimetatud isik nõustunud oma osahinguga äri- nime muutma, mistõttu pidi kaubamärgi omanik pöörduma

kohtusse nimevahetuse nõudes,” rääkis tanklaketi Circle K Eesti Asi peadirektor Kai Realo märtsi alguses Äri- ja äri- registris tekitab partnerites segadust.

Uustalu jäi toona napisõnaliseks. “Ettevõtte Circle K OÜ on registreeritud äriregistris juba 28.10.2015. Registreerimisotsuse tegi kohtunikuabi, kes ei leidnud takistusi ettevõtte registreerimiseks. Käimasoleva tsiviilvaidluse tõttu ei pea me kohaseks kommentaare anda,” ütles Uustalu märtsi alguses.

AS EVR Cargo

Oleme rahvusvaheline logistikaettevõtte, kelle tegevuse keskpunktiks on raudtee - teostame kaubavedusid, rendime vaguneid ning ehitame ja hooldame veeremit. Anname tööd enam kui 650 inimesele üle Eesti. Ettevõtte 2016. aasta käive oli 52 miljonit eurot. Lähiaastad toovad meile põnevust uute innovaatiliste lahenduste leidmisel ja rakendamisel, mis tooks esile raudteetranspordi eelised nii sise- kui rahvusvahelisel turul.

Seoses äritegevuse arendamisega ootame oma meeskonda

NUTIKAT FINANTSKONTROLLERIT

Pakume väljakutset

töötada jõuliselt arenevas keskkonnas, panustades uutesse lahendustesse väärrika ajalooga ettevõttes. Sul on võimalus koostööd teha professionaalseima meeskonnaga raudteel ja olla juhtkonnale strateegiline partner äriotsuste tegemisel.

Ootame, et näed probleemide taga lahendusi ja usud, et koostöös peitub jõud, oled avatud kaaluma erinevaid võimalusi ning väärtustad arengut.

Peamised tööülesanded:

- finantsanalüüside ja oma valdkonna arendusprojektide läbiviimine;
- ettevõtte sujuva raporteerimise tagamine, selle arendamine;
- eelarve koostamise juhtimine ja finantsprognoside koostamine;
- ettevõtte rahavoogude ja investeeringute planeerimine ning analüüs.

Eeldused:

- kõrgharidus ja vähemalt 3-aastane finantsvaldkonna töökogemus;
- suutlikkus saada aru tervikust ja seda mõjutavatest seostest;
- heal tasemel eesti ja inglise keele oskus;
- vilunud töövõtted Excelis ja erinevates majandusarvestuse programmides.

Kasuks tuleb eelnev töökogemus transpordi- või tootmisel, projekti ja/või inimeste juhtimise oskus ning vene keele oskus.

Kandideerimine CV Online's või saada CV hiljemalt 26.05. personalijuhile jane.etverk@evrcargo.ee. Lisainfo telefonil: 56 203 609

Tallinna Toidumess

FOOD FAIR
Toidumess
Tallinn
25.-27.10.2017

Toiduained ja joogid

Restoranide, hotellide, kaupluste sisustus ja mööbel

Kööginõud ja vahendid suurköökidele

Lauakattevahendid, nõud, serveerimistarbed

Pakkeseadmed ja -materjalid

Seadmed ja vahendid toidu tootmiseks, säilitamiseks, müügiks

Hügieenitarbed, puhastusvahendid, jäätmekäitlus

Infotehnoloogia ja juhtimise vahendid, e-kaubandus

Toidu transport ja logistika

Ajakirjad, raamatud

Koolitus, erialaliidud

Muud valdkonnaga seotud tooted ja teenused

25.-27.10.2017

25 aastat
years

Registreerimine soodustingimustel tallinnfoodfair.ee

PROFEXPO

MAKSUD

Lätlaste maksureformi tabas kriitika

Läti valitsuse pakutud maksureform lahendab vaid osa probleeme, leiab Euroopa Komisjon. Komisjoni asepresident Valdis Dombrovskis ütles, et eelarve defitsiidi arvatav kasv teeb väga murelikuks.

Tulumaksu 3protsendise vähendamise astub Läti sammu õiges suunas, kuid ei lahenda teisi põhimõttelisi küsimusi, näiteks maksukoormuse kandmine tööjõult tarbimisele, kinnisvarale ja kapitalile, vahendas Läti rahvusringhääling Euroopa Komisjoni hinnangu lätlaste reformikavale.

Komisjoni asepresident, Läti endine peaminister Valdis Dombrovskis aga lisas, et temale teeb tõsiselt muret vähekindlustatud kodanike olukord. "Üks soovitus on kanda maksukoormus madalalt tasustatud tööjõult üle sellisele maksubaasile, mis mõjutab kasvu vähem. Seda reformikava hinnates näeme paljut, mis ei vii õigesse suunda," märkis ta.

Euroopa Komisjon rõhutas, et reform ei anna vastust põlevale küsimusele, kuidas suurendada kogueelarvet SKP suhtes. Peale selle teeb komisjoni murelikuks arvatav eelarve defitsiidi kasv. "Plaanijärgi kasvab eelarve defitsiit selle aasta 0,8% pealt 1,8%-le järgmisel aastal. See on üks asjaolu, millele oma soovituses Läti tähelepanu juhime. Lisaks tuleb hinnata, kuidas tagada eelarve vastavus stabiilsus- ja kasvupaktiga," nentis Dombrovskis.

Rahandusminister ei tagane

Läti rahandusminister Dana Reizniece-Ozola end kriitikast kõigutada ei lase ja on veendunud, et Läti suudab Euroopa Komisjoni veenda reformide

MIS ON MIS
Läti maksureform

Läti valitsus kinnitas pärast tuliseid vaidlusi maksureformi põhimõtted aastateks 2018-2020. **Tulumaksumäär** alaneb 23%-lt 20%-le neil, kelle sissetulek jääb alla 45 000 euro aastas.

Tulumaksuvaba miinimum tõuseb 250 eurole 440 eurose palga saajatel. Kui aga palk on üle 1350 euro kuus, siis kaob tulumaksuvaba miinimum. Kehtestatakse tulumaksuvaba miinimum iga ülalpeetava pealt – 250 eurot.

Pensionäridel tõuseb tulumaksuvaba miinimum 300 eurole (praegu 235 eurot). See kasv on järkjärguline: 2018. aastal 250, 2019. aastal 270 ning 2020. aastal 300 eurot.

Alampalga määr tõuseb 380 eurolt 430 eurole.

Aktsiisitõus tuleb kütusele, alkoholile ja sigarettidele.

paikapidavuses. "Defitsiidi kasv on lühiajaline, see on nii ainult maksureformi käivitamise ajal," rääkis minister Läti rahvusringhäälingule. "Kuid me näeme, et paljude aastate jooksul – majanduskasvu arvel ja võitluses varimajandusega ja tänu maksukoormuse ülekandmisele – oleme jõudnud puudujääki. Ja see tähendab, et me ei saa mingit lisakoormust veeretada oma lastele ega lastelastele."

Brüsseli hinnangul peaks Läti astuma samme, et vähendada sissetulekute ebavõrdsust. Reizniece-Ozola sõnul reform selle probleemiga osaliselt ka tegeleb. "Komisjon tahaks, et me teeksimme seda aktiivsemalt ja kiiremini," ütles minister.

ÄRIPÄEV.EE

PRANTSUSMAA

Macron alustab kohe ra

President Emmanuel Macron võtab esimese suurema teemana majanduse elustamiseks ette tööturu reformi, millega varasemad presidendid on põrunud.

SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Äripäev

Koos oma tööministri Muriel Pénicaud'ga alustas president eile kohtumisi ja kõnelusi Prantsusmaa tööandjate ja ametiühingutega, et selgitada välja, kas on mingitki ühisosa, millelt alustada reeglite rägastiku harvendamist. Prantsusmaa tööturu seadustik on 3000 lehekülge pikk, kirjeldab agentuur Bloomberg – reguleeritud on isegi tualeti küllastamise sagedus.

Just tööturu reform võib määrata Macroni presidendiaja edu või ebaedu. Sellest sõltub, kas tal õnnestub Prantsusmaa majandusse dünaamika tagasi tuua, mis aitaks alandada visalt 10% piiril püsinud töötuse taset. See omakorda vähendaks presidendi valimistel läbi aegade parima tulemuse teinud populistlike jõudude tugibaasi.

Telg uuesti tõmbama

Kaugemas vaates on kaalul ka euroala väljavaated – reformidega tahab Macron tagasi võtta Saksamaa usalduse, et siis pika vahel järele taaskäivitatud Saksa-Prantsuse teljena juba ka euroalal vajalikud reformid ellu viia.

Macroni soov on ühelt poolt reeglite harvendamine ja teisalt tööturule paindlikkuse lisamine – läbirääkimised töötõingimuste ja palkade üle peaksid edaspidi rohkem toimuma ettevõtete tasemel, mitte et need keskterasandil kogu tööstusharu jaoks lukku lüüakse. Konkreetsemaid ettepanekuid siiski enne juunikuiseid parlamendivalimisi loota ei ole.

Esmaspäeval osutas ka Euroopa Komisjon oma riigipõhistes soovitusel, et Prantsusmaal on just tööturg reforme vajav koht. Valitsus peab vähendama regulatiivset koormust ettevõtetele ning hõlbustama tööturule pääsu eelkõige madalama kvalifikatsiooni või sisserändaja taustaga inimestele. Samuti soovitati tööjõu hinna allatoomist ning ettevõtte tulumaksu kärbet.

"Mul on hea meel näha, et president on valmis ette võtma teema, millel on lastud juba liiga kaua pakitseda," ütles Prantsusmaa rahandusminister Bruno Le Maire

▲ Prantsusmaa president Emmanuel Macron (vasakul) kohtumas riigi suurima ametiühingu CGT juhi Philippe Martinetiga.

FOTO: EPA

AIAD JA VÄRAVAD ■ LIPUMASTID ■

OÜ Maxdoor tegeleb 2006 aastast, aedade ja väravate müügi ja paigaldusega. Meie tootevalikusse kuuluvad nii võrk-, paneel- kui varb- ja puitaiad. Toodame ise vastavalt vajadusele nii tiib- kui liugväravaid. Meie klientideks on ehitus peatöövõtjad, ettevõtted kui ka erakliendid.

Lisaks pakume ajameid väravatele ja garaaziustele ning erinevaid raadiotehnoloogia kasutusvõimalusi Saksa firma Sommer laia tootevalikust.

OÜ Maxdoori meeskonnal on pikaajalised kogemused erinevate piirete ja aedade ehitamisel, ehitame valmis nii roigasaia kui ka vastupidava varbaia.

Maxdoori väravad valmistatakse vastavalt kliendi soovidele, valida võib erinevate mõõtude, värvitoonide ja täidiste (laudis, võrk jne.) vahel.

Loomulikult saab Maxdoorist ka värava paigalduse.

maxdoor.ee

Maxdoor OÜ | Pärtli 1, Haljava, Jõelähtme vald, Harjumaa | tel 5663 9905 | info@maxdoor.ee

VASTULAUSE

Ametiühing: õigus ühineda on püha

Ametiühingute keskliidu teatel sõltub loodava Luminori pangaga käekäik sellest, kas töötüld suudetakse lahendada. Töötajate õigus ühineda ja kollektiivlepet nõuda on aga püha.

"Ma ei ole kuulnud ühestki suurepärasest ettevõttest, kellele oleks kollektiivlepe head teinud," ütles loodava DNB ja Nordea Balti ühendpanga Luminori juht Erkki Raasuke intervjuus Äripäevale. "Miks peaks heas ettevõttes keegi kedagi esindama – sest õhtul oleme kõik ikka samas piimajärjekorras ning see on meie endi valik, kas tahame koos meeskonnana töötada ja head asja teha või mitte. Meil ei ole vaja tõrkeid, gruppe või kellegi esindamist."

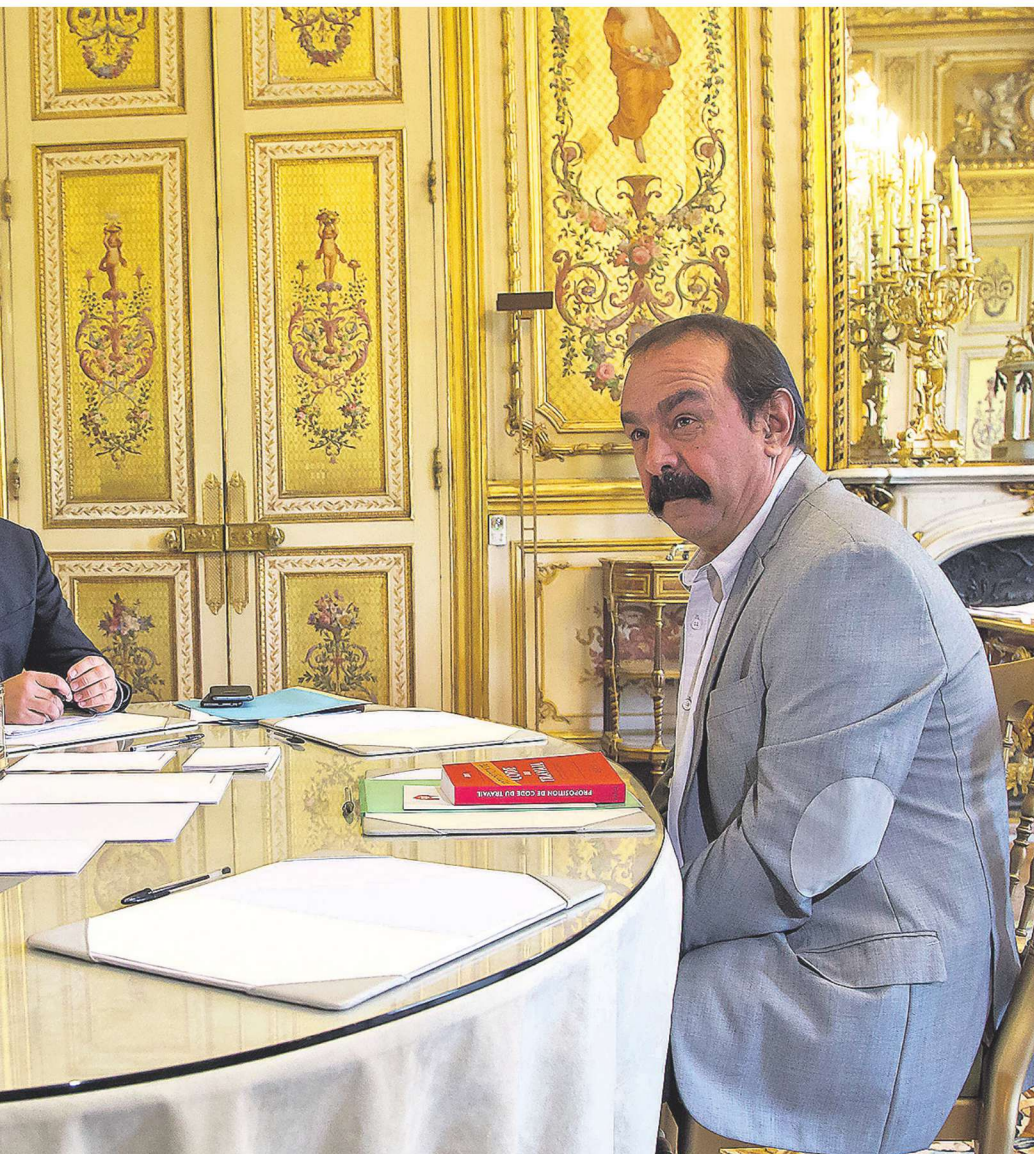
Ametiühingute keskliit märkis vastuseks, et loodava pangajuht läks intervjuus alale, kuhu Rootsist töötanud pangajuht ei

oleks pidanud minema. "Töötajate ühinemisõigus on püha Rootsist, Eestist, Euroopa Liidus ja maailmas. Selle juurde kuulub, et töötajad valivad ise, kas ja kuidas nad ennast esindavad. Tööandjal pole õigust nendes valikutesse sekkuda," ütles keskliidu juht Peep Peterson. Sama käib tema sõnul kollektiivlepingute kohta – Luminori omanikud on aastakümneid sõlminud kollektiivlepinguid ja need ei ole firmadele hukast toonud.

"Vastupidi – koostöö on laudus ja inimesed motiveeritud. Kas omanikfirmad ei ole olnud edukad, nagu Raasuke väidab? Liiga julge omanikukriitika ühelt ärijuhilt," leidis ta. Samuti on ametiühingujuhi sõnul vale arvamus, et Nordea töötüli on mõne inimese värelus.

ÄRIPÄEV.EE

Askeimast reformist

esmaspäeval Brüsselis pärast oma esimest kohtumist euroala rahandusministritega. "Me kõik teame, et tööturu reform on kõige olulisem, et ettevõtteid saaksid luua uusi töökohti," tsiteeris ministrit agentuur Bloomberg.

Macroni võidu päeval ütles Euroopa Komisjoni president Jean-Claude Juncker, et riigil tuleb kiiremas korras pidama saada ka avaliku sektori kulude kasv. Euroala eelarvenormi on Prantsusmaa rikkunud 2008. aastast saadik.

Macron oli mõnda aega president

François Hollande'i valitsuses majandusminister, üritades juba siis tööturu reformida. Ta aitas ette valmistada seaduse, mis oleks piiranud koondamistasusid ja teinud majanduse langustsükli töötajate arvu vähendamise lihtsamaks. Eelnõu vallandas tänavaproteetid ning vastu võeti see presidendi dekreediga üsna lahjendatud kujul. Macron lahkus valitsusest ja asus koondama uut poliitilist jõudu, mis ta presidendipaleesse kandis.

Tööturu ministriks on värske president nimetanud Prantsuse suure toiduaine-

TASUB TEADA

Majandus loob vähe töökohti

Esimeses kvartalis aeglustus Prantsusmaa majanduskasv kvartali baasil eelnenud kvartaliga 0,5 protsendilt 0,3%-le.

Aasta baasil oli SKP kasv 0,8%.

Töötuse tase oli märtsi seisuga 10,1%, mis on üle euroala keskmise (9,5%).

tööstuse kontserni Danone endise personaliosakonna juhi Pénicaud'.

Ametiühing lubab vastupanu

Prantsusmaa suurima ametiühingu CGT juht Philippe Martinez ütles esmaspäeval, et Macronil tuleb vastupanuks valmis olla. "Praegu on meil vaid sõnad, mida ta valimiskampaania käigus ütles. Arutamiseks on vaja teksti ja seda veel ei ole. Aga kui ta tahab palgaläbirääkimised viia ettevõtete tasandile, siis me oleme vastu," ütles Martinez.

Ettevõtjate katuseorganisatsiooni Medef asepresident Thibault Lanxade ütles, et töötajate vallandamise keerukuse tõttu ei taha ettevõtjad kergelt uusi töötajaid palgata. Isegi kui oleks võimalus tegevust laiendada.

Macron on öelnud, et plaanib tööturu reformi tööandjate ja ametiühingutega läbi rääkida, kuid jõustada uue seaduse presidendi dekreediga, et vältida debatti parlamendis ning arvukaid parandusettepanekuid. Martinez ütles, et tal ei ole midagi sellise dekreeidi vastu, kui selles on meetmed, millega ametiühingud on nõustunud.

"Dekreeidi kasutamine ei ole iseenesest veel probleem," ütles ta. "Kuid ei saa väita, et tahad dialoogi, ja käituda siis väga kiiresti ja puhkuste ajal."

Seekord läheb teisiti?

Tööturu reformidega on hädas olnud mitu Prantsusmaa tipp-poliitikut juba vähemalt kaks viimast aastakümnet. Ametiühingud on järgalt reformide vastu, väljendades seda jõuliste tänavaproteetidega, mis kummutasid näiteks 2006. aastal president Jacques Chiraci valitsuse reformiplaanid.

Prantsusmaa päevalehe Le Monde ajakirjanik Alain Salles kommenteeris Äripäeval, et ei usu Macronile nii suurt vastuseisu, kui on olnud varasematele reformikatsetele. Sest tööturu reform oli avalikult Macroni valimiskampaania osa. Varasemaid reforme on püütud teha ilma selge mandaadita nii-öelda tagaukse kaudu.

ABIPAKETT

Euroala Kreekaga ikka ummikus

Euroala rahandusministrid ei jõudnud esmaspäeval Kreeka võlakooormat kergendamise küsimuses surnud punktist edasi, mis lükkas edasi ka Kreeka abiprogrammi ülevaatuse ja uue laenuosa väljamakse.

Viimast vajab Kreeka eelkõige selleks, et maksta juulis ligi 7 miljardit eurot võlakohustuste täitmiseks IMFi, Euroopa Keskpanga ja teiste kreditoride ees.

Kõnelused Brüsselis kestsid pea kaheksa tundi, vahendas agentuur Bloomberg. Läbi arutati palju kombinatsioone, kuidas võlakooormat kergendada moel, mis venaks Rahvusvahelist Valuutafondi Kreeka abipaketiga liituma. Nüüd üritatakse uut kokkulepet eurogrupi järgmisel kohtumisel 15. juunil.

IMF nõuab Kreekale suuremat võlakergendust, kuna fond

ei saa liituda abiprogrammiga, kus abistatav riik pole maksevõimeline. Paljud riigid, sealhulgas Saksamaa, on aga Kreeka võlgade restruktureerimise vastu. Samas nõuab Saksamaa kindlasti IMFi osalemist Kreeka abipaketis, kuna sellega on justkui tagatud abipaketi enese usaldusvärsus.

Abipaketi ülevaatuse ja laenuosa väljamakse venimine on tekitanud Kreeka jaoks uut ebakindlust, mis on majanduse taas langusesse viinud. Ka võlakirjatunud on Kreekale endiselt suletud.

Täiendavat laenukerendust on Kreekale vaja ka selleks, et Euroopa Keskpang saaks Kreeka võlakirjad lisada oma varaostu-programmi – see aitaks hõlbustada Kreeka naasmist võlakirjaturgudele.

ÄRIPÄEV.EE

MÜÜA KINNISVARA VIRUMAA

TÖÖSTUSKÜLA, Tõrma küla, Rakvere vald, Lääne-Virumaa
6000m²

Jaama tn 12, Jõhvi, Ida-Virumaa
1592,4m²

Jaama küla, Illuka vald, Ida-Virumaa
1831m², 40 tuba

HOTELL, Tallinna tn 49, Rakvere, Lääne-Virumaa
450m², 19 tuba

ÖÖKLUBI, Kuke tn 3, Rakvere, Lääne-Virumaa
876,9 m²

Võta ühendust: kristo@k-kummid.ee

Asfalteerimistööd

+372 5566 2613
www.asfalt.ee

Teeme tööd üle Eesti!

- asfalteerime
- remondime asfaldiaugud

KIIRELT JA SOODSALT!

SeiCom
aknad ja ukсед

REHAU
QUALITY

Plastik
Puit
Puitaluumiinium
Alumiinium

AKNAD • UKSED • FASSAADID
www.seicom.ee

ÄRA KULUTA RAHA EDEVUSELE
VAID OMA TEGEVUSELE!
REGISTRAATORID

KASUTATUD KONTORI- JA PROFIMÖÖBLI MÜÜK.

E-N 10-17, R 10-18
Tähetorni 21j, Tallinn | Tel 552 6608

www.Apunekse.ee

Võtmetöötajate kogemusfestival

JAAH! 2017

8. juunil

Erinevate Tubade Klubis
Telliskivi 60a

- Kuidas oma turuosa suurendada?
- Kuidas oma hääl teiste ettevõtete seas **kuuldavaks teha?**
- Mis on kolmekordse müügiedu aluseks?

... ja veel teemasid. Kogemusfestivalil lahendame võtmetöötajate edulugude abil probleeme, mis on tuttavad igas ettevõttes.

Eelmise aasta osalejad ütlevad:

- "Väga mõnus ja inspireeriv."
- "Näited elust on parim õpetaja."
- "Praktilised kogemused juhtidelt, muudatuste juhtimisest."
- "Esinejate teemad ja lood olid erinevad – super!"
- "Kogemusfestivali formaat on väga lahe ja õhkkond on vaba."
- "Erinevate valdkondade juhtidelt on nii palju üle võtta."

7 lahendust muudatuste juhtimiseks
ja tulemuste saavutamiseks!

Soodushind

189 € (+km) kuni 31. maini
Piletid lähevad kiirelt!

Lisainfo, eripakkumised ja registreerimine:

Mari Sarapuu, mari.sarapuu@aripaev.ee,
tel 667 0251

Äripäev

PANE TÄHELE! Võtmetöötajate kogemusfestival

Toimub 8. juunil Erinevate Tubbade Klubis.

Kohale on oodatud kõik, kes soovivad kuulata võtteid, kuidas muudatusi juhtida ja kasu- mit kasvatada.

Esinevad võtmetöötajad Tele2st, Viasatist, CGI Eestist, Prismast, Enics Eestist, Äripäevast.

Konverents on Eesti ettevõtete võtmetöötajate kogunemispäik!

Vaata kava ja pane end kirja: kogemusfestival.aripaev.ee

» **Ideedeinimesi on palju rohkem kui väga häid ideede elluvijaid. Mina üritan leida nende vahel tasakaalu.**

◀ **Tele2 Eesti kommertstootedirektor Katrin Aron. FOTO: ANDRAS KRALLA**

INNOVATSIOON

Tulevikus teenindavad meid robotid

Tele2 Eesti kommertstootedirektori Katrin Aroni sõnul hakkab klient ettevõttesse helistades üha sagedamini suhtlema roboti ehk tehisintellektiga ning Tele2 esimesi kogemusi selles vallas on olnud põnev jälgida.

MARI SARAPUU
mari.sarapuu@aripaev.ee

Äripäev

Katrin Aron, kes esineb juuni algul Äripäeva korraldataval võtmetöötajate kogemusfestivalil, jagab näpunäiteid, kuidas panna oma ettevõtte hääl teiste suuremate seas kõlama.

Tootedirektorina on Aronil telekomiteetvõttes juhtida mitu tiimi – üks tegeleb hinnastamisega, pakendamise ja teenuste disainiga, teine kliendibaasi juhtimisega ning kolmas digitaalsete arendustega. Lisaks on veel innovatsioonitiim, kelle pilk on suunatud tulevikku.

“Tele2 Eesti on kogu kontsernis väga väike võrreldes suurte riikidega, nagu Rootsi ja Holland,” räägib Aron. “Siinne käive

moodustab kogu grupi käibest vaid 3%. Samas oleme mobiilse interneti, digivaldkonnas põhilised eestvedajad ja testriigiks väga paljude uute teenuste väljatöötamisel,” nimetab ta väiksuse plusse.

Seepärast on oluline – nii suurtes kontsernides kui ka väiksemates ettevõtetes – oskus panna inimesed ennast kuulama. “Üks asi, mida vajatakse igas ettevõttes, on positiivne julgus asjadest rääkida, oma arvamus avaldada ja põhjendada oma ideesid,” räägib Aron. Juhina on tema soovitus just järjekindlus ja asjade mitu korda üle-rääkimine. “Tuleb iga seletamisega üha detailsemaks minna.”

Aroni sõnul on tema suurim väljakutse ettevõtte sees liidrina kasvada ja areneda. “Viibin palju välismaal, sest kuulun Tele2 grupi mitmesse töörühma, kes võtavad vastu otsuseid kogu grupi tasandil. Aga samas tuleb selle kõige kõrvalt olla oma Eesti tiimile toeks ja viia organisatsiooni sees muudatusi ellu,” räägib ta.

Robotid ja ideedega mängimine

Telekommunikatsioonisektor areneb tohutu kiirusega, uusi tooteid tuleb pidevalt peale. See tähendab Aroni sõnul suurt tööd digikanalitega, et need oleksid klientidele lihtsalt hoomatavad ja neid usaldataks piisavalt. Veel tähendab see ühte tohutut muutust – roboteid.

“Tehisintellekti kasutamine teeninduses on oluline uuendus,” räägib ta ja lisab, et aprillist alates vastab ka nende klientidele Facebookis chatbot ehk robot. “Näeme, et klientide huvi selle vastu on väga suur,” rõõmustab Aron ja lisab, et robot tunnis-

tab ka ise, et on algaja ja kõigile küsimustele ehk vastata ei oska. “Klientidelt oleme saanud positiivset vastukaja ja välja on toodud, et selle lühikese ajaga on meie chatbot juba õppinud osale küsimustele rohkem vastama kui alguses,” muigab Aron.

Ta nendib, et klientidega täiusliku suhtlemiseni ehk täisautomaatseks peaks robot saama kahe aasta jooksul. “Ja kindlasti jääb alles ka võimalus neile inimestele, kes tahavad suhelda päris klienditeenindaja, mitte tehisintellektiga,” räägib Aron.

Ideid testitakse kohe klientide peal

Juhina ei sea Aron ideedele piiri. “Kõik algab ideest, kuid lõpuks loeb ikkagi teostus. Idee tasandil mängime läbi palju stsenaariume, mida testime ka klientide peal ning kellelt kogume tagasisidet. Esimeses etapis saab määravaks lihtsus,” jutustab ta. “Minu kogemus näitab, et mida lihtsam on lõpplahendus, seda paremini klient selle vastu võtab.”

Vahel aga on tema sõnul ideaalse disainiga lahendus selline, mis ei lähe läbi, sest kulud on liiga suured ja see ei tööta piisavalt tulu. “Väga oluline on testida erinevaid lahendusi ja testida kohe klientide peal, milline versioon neile kõige rohkem meeldib,” toob ta esile tootearendamisprotsessi kõige olulisemad tahud.

Selleks, et olla oma töös edukas, tuleb kogu aeg silmad lahti hoida. “Oluline on hoida end kursis sellega, mis maailmas toimub, ning tegelikult saab määravaks see, kui hästi sa oma idee ellu viid,” rõhutab Aron. “Ideedeinimesi on palju rohkem kui väga häid ideede elluvijaid. Mina üritan leida nende vahel tasakaalu.”

Wiru Uks Tallinn OÜ

PAKUME

- Kvaliteetseid Ryterna garaažiüksi
- BFT ja Somfy automaatikat
- Saksamaist GfA-Elektromateni tööstusautomaatikat

Paigaldusele lisaks pakume ka uste remonti ning hooldust.

Tel 50 44 798
wu@wu.ee

Vaata lisaks
www.wu.ee

REMU
Screening Technology & Amphibious Excavators

REMU sõelkopad

- pinnasetöödel
- komposteerimisel
- ümbertöötusel
- sõelumisel
- trasside tagasitaitel ja teistes tööstusrakendustes

Maaletooja ja müüja: **SAMI MASINAKESKUS OÜ**
SAUE 76505, Tule 20, tel 528 2732, 521 8462
VALGA 68204, Petseri 40, tel 524 1759
www.sami.ee

SAMI
MASINAKESKUS

KOMMENTAAR**Ettevaatust, töökohad ohus**

Kui maksukoormust niivõrd järsult kaudsete maksudega tõsta, kaovad selle tulemusel ka toidutööstuse töökohad.

Energiaaktsiisi tõus annab just toidutööstuses ennast kõige valusamalt tunda. Energia- ja küttekulud moodustavad umbes 10% suurte toidutööstuste tegevuskuludest, seega mõjutab see nii ettevõtete majandustulemusi kui ka toiduainete hinda. Ainuüksi gaasiaktsiisi tõuse järgmise nelja aasta jooksul nii palju, et toidutööstused peavad kandma kümneid tuhandeid eurosid lisakulu. Seega kaotame olulise edumaa, mille neile oli eelneval aastal andnud maagaasi maailmaturu hinna langemine.

Keskkonnasõbralik gaas muudkui kallineb

Maagaasi hind ja sellega seotud maksud on alates 2014. aastast drastiliselt langenud, 32 eurolt MWh 19 eurole, aktsiis on seevastu tõusnud 2,52 eurolt MWh 3,4 korda ehk 4,36 eurole. Maagaas on teatavasti fossiilsetest kütustest kõige keskkonnasõbralikum.

Aktsiisiloojika peaks olema just vastupidine otsustatule – mida rohkem saastad, seda rohkem maksad. Paljud toidutööstused on teinud suuri ja pika tasuvusajaga investeeringuid, et kasutada oma tootmises maagaasi kui kõige keskkonnasõbralikum fossiilset kütust.

Kõik ettevõtjatele kehtestatud maksud väljenduvad varem või hiljem toote lõpphinnas. Oleme ministriumide uksi kulanud nii toidu suhkrumaksu kui ka kavandatava uue pakendiaktsiisi teemal, kuid kõik meie ettepanekud on jäänud hüüdjä hääleks kõrbes. Ka energiahindade kohta oleme oma seisukohti avaldanud nii rahanduskomisjonis kui ka minister Urve Palole, kuid mingit mõju pole sel olnud.

Kägistab ilma kasuta

Kõige kurvem valitsuse maksupoliitika juures on see, et need ei aita täita ühtegi eesmärki, olgu see ülekaalu ohjeldamine või pakendite vähendamine. Ettevõtjate maksukoormus mõjutab aga väga karmilt tootjate konkurentsivõimet eksporditurgudel.

Kui maksukoormust niivõrd järsult kaudsete maksudega tõsta, kaovad selle tulemusel ka töökohad. On aeg mõista, et üha uued ettevõtetele kehtestatavad maksud ei tekita Eesti majandusse uut raha, ei loo uusi töökohti, ei muuda Eestit välisettevõtetele atraktiivseks sihtturuks. Riigikassa laekumiste nimel ette võetud sammudel võib olla hoopis vastupidine mõju ja vaesemaks jäävad nii riik, siinsed ettevõtted kui ka kodanikud.

SIRJE POTISEPP
toiduainetööstuse liidu juhataja,
IRL

» Riigikassa laekumiste nimel ette võetud sammudel võib olla vastupidine mõju ja vaesemaks jäävad nii riik, ettevõtted kui ka kodanikud.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon:
(372) 667 0195,
(372) 667 0222

Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine

Äripäeva tellija eelised –
ostukeskkond privileeg aripaev.ee ja
soodsaim võimalus soetada
Äripäeva raamatuklubi raamatuid.
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Trükk AS Kroonpress

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastoidud vajaduse korral lühendada. Toimetuse kaastoidud ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikud, poliitilised või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võtte pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMNISTIDE KOLMAPÄEV

Igor Rõtov | Meelis Mandel | Aivar Hundimägi | Anvar Samost | Raivo Hein | Tarmo Tanilas

Metsatööstusest saab kasvumootor

Eesti majandus kasvab tänava esimeses kvartalis ilmselt paar protsenti. Seda on vähem kui Lätis, seda on vähem kui Leedus, kuid mis oluline – võib juhtuda, et seda on isegi vähem kui Soomes.

Ehk siis meie avatud ja vähereguleeritud ja innovatiivne (lisage ise Taavi Rõivase jutupunktidest tuntud epiteete) majandus ei jõua rikestele riikidele lähemale.

Eesti Pank on viimastel aastatel korranud, et Eesti majanduse kasvupotentsiaal praegustes oludes oleks kolm-neli protsenti aastas. Viimase riigieelarve strateegia koostamise käigus rääkisid kasutamata kasvupotentsiaaliga ka mõned valitsuse liikmed – tulemuseks oli mõnevõrra liialdatult öeldes uued maksud pluss kaheksa kilomeetrit raudteed Riisiperest Turbani.

Aga isegi liialdamata ning kohusetundlikult pluse ja miinuseid kaaludes on selge, et peale Reformierakonna mõnede ajast võimust eraldamise koalitsioonil säravaid ideid Eesti elu parandamiseks või siis julgust neid välja pakkuda ei ole.

Kust saab kasv tulla?

Esiteks oleks suureks abiks tööealise rahvastiku kasvule pööramine. Rohkem inimesi, see tähendab suuremat majandust, enam võimalusi, ideid, tarbijaid, ettevõtjaid, andeid. Siin on optimistlikult vaadates paar positiivset märki, nagu see, et teist aastat ületas siseränne väljarännet, või see, et sünnitatud laste arv naise kohta suureneb. Aga ühtegi meile vajalike, siia sobivate inimeste Eestisse meelitamisele suunatud poliitikat pole isegi kavas.

Teiseks võiks majanduskasvule kaasa aidata nireks kuiva-

ANVAR SAMOST
ajakirjanik

» Inimesele, kes käib metsas mõne korra aastas, võib värske raielank tõesti näida väga hirmsa vaatepildina.

nud välisinvesteeringute suurem sissevool. Seda soodustaks riigiettevõtete erastamine ja börsile viimine ning Eesti kui rinderiigi kuvandi tootmise lõpetamine. Liiga suurt lootust kummagi teemaga ei näi olevat.

Kolmandaks tuleks vaadata uuesti looduslike eelduste ja ressurside poole, mis Eestil olemas on.

Põlevkivi võiks anda Eesti majanduskasvu praegusest suurema panuse, kui poliitikut 1) tahaksid taastada Eesti Energias mõne aasta eest tapetud initsiatiivi, 2) saada üle kiusatusest alluda põlevkivisektori stigmatiseerimise survele, 3) hoiaksid pikaajaliselt sektorit toetavat maksustamispoliitikat ja 4) ei paneks enam hagu alla riigi ja eraomandis põlevkivi väärindajate tülidele ressurside pärast.

Paraku on oluliselt lihtsam deklareerida, et igasugune kaevandamine on paha-paha ning üldse – põlevkivi kaob varsti ajalukku. Fosforiidikaevandamise võimaluste analüüsi ei ole mõtet siinkohal isegi alustada.

Mis üle jääb?

Suur ja oluline kasutamata potentsiaal peitub metsatööstuses loodava lisandväärtuse suurendamises. Erinevalt teistest eespool nimetatud valdkondadest on siin ka seni olnud kõige vähem takistusi. Meie põhjapoolsed naabrid on teinud metsatööstusest majandusharu, mis elab üle Nokia ja Ericssonid, pakkudes kõrgepalgalisi töökohti ning andes suure osa jätkusuutlikust ja konkurentsivõimelisest ekspordist.

Ometi piisas vaid esimese puudu väärtuse paremale ära kasutamisele suunatud suur-

projekti avalikustamisest, kui selgus, et paljude kiiresti linastuvate eestlaste jaoks on mets täielikult kaotanud aastatuhandeid kestnud tähenduse. Mets on nüüd mõnele nii võõras, et selle majandamine läheb samasse riiulisse genotsiidi ja rassismiga.

Metsatööstuse võimalus

Üllatav küll, aga metsal on omanikud, teiste seas ka riik, kes puud raiuvad (ja istutavad, aga see ei näe visuaalselt sama mõjus välja) ning töötajatele müüvad. Puidu töötlemine aga ei tähenda sugugi ainult käsitöökappade nikerdamist, vaid sõna otseses mõttes suurtööstust.

Inimesele, kes käib metsas mõne korra aastas ning ka siis valdavalt Riigimetsa Majandamise Keskuse laudteedega radadel, võib värske raielank tõesti näida väga hirmsa vaatepildina. Ja kui mõne sooja talve järel neid lanke tekib rohkem suuremate teede serva, siis saab traagilise häälega rääkida sellest, kuidas Eesti metsad “maha raiutakse”, ehkki mitte mingi statistika seda väidet ei toeta.

Mets oma müütilises olekus sobib hästi teemaks, kus tugevad “olen igal juhul vastu” seisukohad annavad hõlpsa rahulduse universaalse hea poole olemisest ning moraalsest üleolekust nende suhtes, kes metsaga raha teenida soovivad.

Majanduskasvu kasutamata potentsiaali juurde tagasi tulles, kaugele nii ei jõua. Vastupidi – ühel päeval mõne keena aasta augusti alguses näeme esimesi plakatitega mõisapreilisi seismas kaunitlaineitava rukkipoollu kõrval: “Ei viljapõldude rõõvelikule hävitamisele!”

KOMMENTAAR**Majandus ei vaja lisakütet**

Majanduse olukord on paranenud ja vajadus selle ergutamise järele vähenenud. Seetõttu peab valitsus olema ettevaatlik, et majandust lisastiimuliga mitte üle kuumendada.

Ettevõtjate hinnangud viimaste kuude kohta osutavad esimeses kvartalis tugevale majanduskasvule. Sama näitavad ka tootmise mahuindeksid ja väliskaubanduse andmed. Kasvu kiirenemise taga on ilmselt nii väliskeskonna tugevnemine kui ka investeeringute taastumine.

Pilt hakkas paranema juba möödunud aasta juulis, kui tööstustoodangu mahuindeks hakkas kasvama. Alates sellest ajast on tööstustoodangu kasv kiirenenud ja oli märtsis juba ligi 15%.

Olulist rolli on mänginud energia- ja põlevkivisektori taastumine tänu kõrgemale nafta hinnale ning ressursitasude süsteemi muutusele,

KASPARI OJA
Eesti Panga ökonomist

» Ettevõtjate hinnangud viimaste kuude kohta osutavad tugevale majanduskasvule.

kuid ka teised majandusharud on kasvanud. Suurematest sektoritest langes toodang elektronikatööstuses, mis mõjutab küll ettevõtlussektori käibenäitajaid, kuid mille mõju SKP-le on imporditud sisendi suure osakaalu pärast väiksem.

Majandusaktiivsus näib suurenevat kogu maailmas. Ka meie lähimate kaubanduspartnerite, Läti, Leedu ja Soome majanduskasv oli esimeses kvartalis kvartalivõrdluses 1,5% läheduses, mis on ajalooliselt väga tugev näitaja.

Eri andmeallikad viitavad sellele, et esimeses kvartalis kasvasid jõuliselt ka investeeringud. Tõsi, osalt on investeeringute kasv tingitud transpordisektori ühekordsetest suurprojektidest, kuid sellest hoolimata on see hea uudis.

Kõrge tööhõive

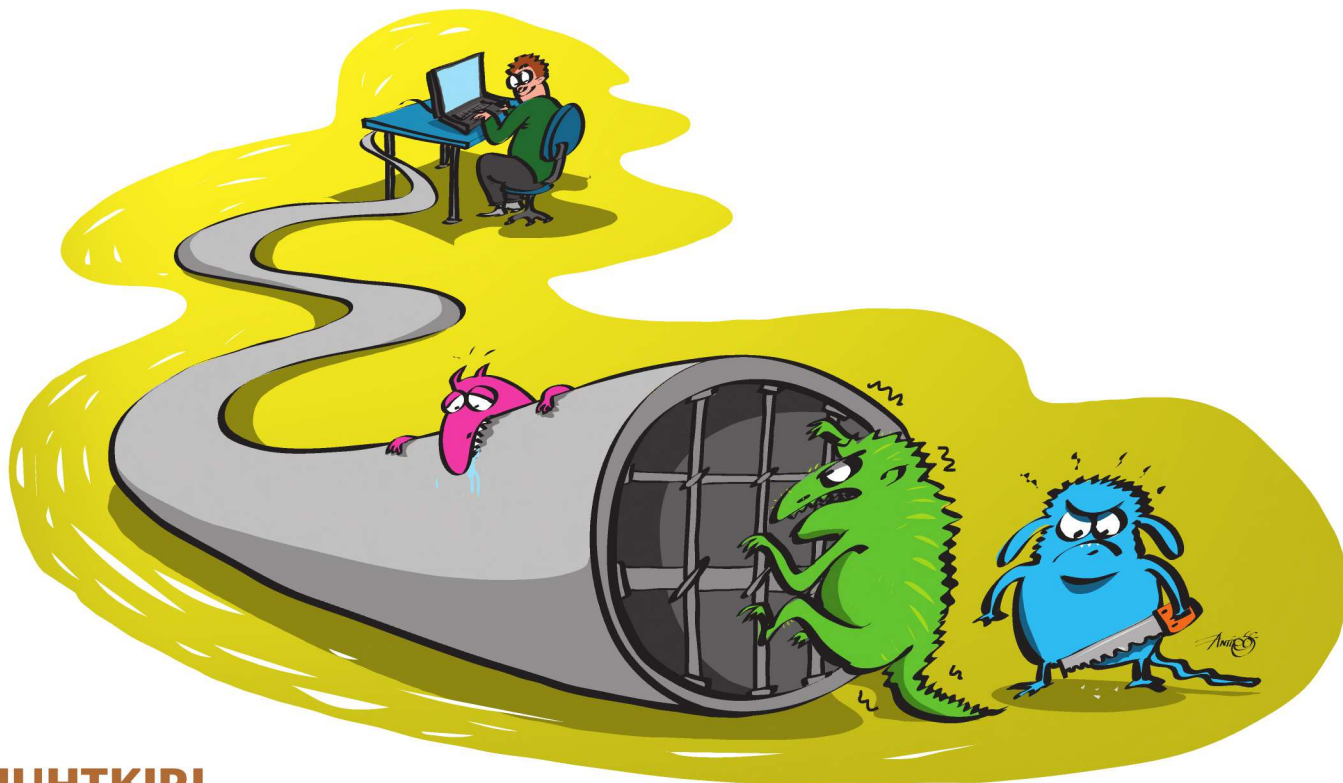
Investeeringute taastumise taustal on kasvanud ka ehitusettevõtete hinnangud toodangule. Esimeses kvartalis küsitlusandmed osutasid laiapõhjalisel ehitusmahtude ja -tellimuste kasvule, kusjuures hinnangud tellimuste paranesid kõige enam rajatistele spetsialiseerunud ettevõtetele.

Seega on nüüd tõenäoliselt viimaks käivitumas Euroopa tõukefondidega seotud investeeringud, mille vähesus on viimastel aastatel majanduskasvu tagasi hoidnud. Ehituse kasvule osutavad ka liiva, kruusa jms kaevandami-

se enam kui 50% kasv ja ehitusmaterjalide tootmise 25% kasv märtsis.

Kõrge hõivemäär ja madal tööpuudus osutavad sellele, et majanduse maht pigem ületab potentsiaalset tootmisvõimsust, kui jääb sellele alla. Samuti on küsitluste järgi suurenenud ettevõtjate mure töötajate leidmise pärast. Tööpuudus survestab kiiremini palku tõstma, tootmise kallinemine võib aga konkurentsivõimet halvendada.

Kui võrrelda ettevõtjate hinnanguid tööpuudusele ja konkurentsivõime muutusele, siis joonistub välja trend, et need majandusharud, mis tunnetasid aasta eest tööpuudust teistest teravamalt, on langetanud oma konkurentsivõimehinnanguid teistest enam. Tunnetatav tööpuudus pole aga veel kaugeltki sellisel tasemel kui buumi ajal 2006. ja 2007. aastal.

JUHTKIRI

Petisturvavajal tuleb vaip jalge alt ära tõmmata

Küberturvalisus on igasuguse e-äri õnnestumise võti, sest andmed on kliendi kalleim vara.

E-poodide usaldusväärsuse oluline komponent on küberturvalisuse tagamine: kliendi andmed on tema kõige kallim vara, mille kaitsmisele pühendumine on äri õnnestumise võti. Üks õnnestunud küberrünnak võib konkreetse veebiäri usaldusväärsuse ühe käpahoobiga hävitada.

Äripäev kirjutas sel nädalal kaaneloos, et Eesti e-kauplejad on hädas küberturveteenuse pakkujatega, kes tahavad küll kliendilt raha kätte saada, aga sisulist teenust ei paku. Kahjuks ei tahtnud e-poed oma halba kogemust konkreetsemalt, koos libateenusepakkujate nimedega jagada.

See on osaliselt ka arusaadav: kardetakse oma veebiplatvormi usaldusväärsuse langust, mis võiks ohustada äritulemusi. Teisalt oleks aga oma valusate õppetundide jagamisest veebiäri tervikuna kasu: probleemid, millega e-poed maadlevad, on laias maailmas suuresti ühed ja need-samad, olgu tegemist suurkorporatsioonide või pisemate ettevõtetega.

Tõsi, lekte eest pole ennast lõplikult suutnud kaitsta maailma suurimadki: näiteks Google ja Yahoo. Teisalt aga on enese kaitsmine küberrünnakute eest mõneti sarnane võitlusega terrorismiga: rohkem

kui edulugudest – tõkestatud rünnakutest – räägib maailm neist juhtumitest, kus ettevõtte jäi ründajale alla ja teenusekasutajate andmed said avalikuks või sattusid halbadesse kättesse.

Küberturvalisusesse panustamine on iga veebiplatvormil toimiva ettevõtte vastutus: ühel poolt reguleerib klientide andmete kaitsmise korda seadus, ent teisalt põhineb sellel usaldus, millel veebiäris on vaat et suuremgi tähtsus kui jaekaubandusettevõtte turvameeskonnal. Hea meel on tõdeda, et Eestis mõistetakse seda järjest paremini: mõtteviis, et minu äri vastu mingid kübepätid huvi ei tunne, on kadumas. Teisalt loevad kõik ettevõtted raha, ning see on ka põhjus, miks odavamad teenust lubavatel libaturvajatel siiski turgu leidub.

Juht peab asja tundma

Toimiva kaitse saavutamise ja selle tarbeks tehtava mõistliku kulu vahekorra on kergem hinnata juhil, kes küberturvalisuse riske ise adekvaatselt hinnata oskab ja tunneb usaldusväärse kaitse ülesehitamise tehnilisi nüansse. Mida paremini ettevõtte juht ise IT-valdkonda tunneb, seda kergem on tal pidada läbirääkimisi turva-

teenuse pakkujatega. Ka on väga palju abi turu tundmisest: teadmised, kes selle teenuse pakkujate turul tegutsevad ja missugune on nende kompetents. Veendumus, et küberturvalisuse eest makstud raha läheb täie ette, annab veebiäri jätkusuutlikkuse ja juhile rahuliku une. Mõnes mõttes on küberturvalisus hügieeniküsimus: kui sellega on korras, siis saab kõige muu äri juurde kuuluvaga rahu tegeleda.

Ent oma vastutus jääb muidugi ka kõigile e-poodide ja muude e-teenuste kasutajate klientidele. Elementaarsed küberturvalisuse teadmised peavad olema igapähe, kuid arusaadavasti pole vähem kogunud silmal veebiteenusepakkujate usaldusväärsust hinnata alati lihtne.

Kliendid hääletavad enamasti jalgadega ja jagavad oma halbu kogemusi veebi-keskkondades häälekalt: info levib kiiresti ja teenusepakkujate seisukohalt vaadates halastamatult. Just see aga ongi argument, miks e-poed võiksid omavahel jagada informatsiooni viletsate turvajate kohta – varem või hiljem viib see terade eraldamiseni sõkaldest ning turu korrastumiseni. Küberturvapetistel vaiba alt äratõmbamine võiks olla kõigi e-kauplejate ühine huvi.

REPLIIK

Andke sahkerdajad üles!

Vähemad e-poodnikud on hädas end veebipätkide eest kaitsmisega, kuid ometi ei taha keegi probleemist kõva häälega rääkida.

Äripäeva esmaspäevane kaanelugu kajastas olulist probleemi e-kaubanduse turul: turvalahendusi pakkuvad ettevõtjad võivad osutada käpardlikeks bluffijateks. Kui e-kaubanduse liidust on teada juhtumeid, et e-poed on sattunud kehva teenuse ohvriks, ei soostunud keegi oma kogemusest rääkima, ka anonüümselt mitte. Samamoodi ei soo-

KADRI PÖLENDIK
toimetaja

» Veebipoe turvamine on vaat et olulisemgi kui kaupluse turvafirma palkamine.

vinud eksperdid, kes ilmselt on kursis kahtlaste firmadega, petiste nimesid avaldada. Ollakse küll valmis jagama üldisi nõuandeid, millest on kahtlemata kogenumatele poodnikele abi, kuid avalikkuse ette oleks vaja tuua bluffijate nimed. Vahel on siin mõne suurema teenusepakkujate käsi mängus, kes loodab hirmujuttudega endale kliente meelitada?

Hirm eksimusi tunnustada

E-kauplejate hirm klientide silmis ebatavaline paista on arusaadav, ilmselt peetak-

ÄRIPÄEV EETRIS

Raamat, mida peab lugema

Miks on äsja eesti keelde tõlgitud Alexander Elderi teos "Börsikauplemine kui elatusallikas" investorile kohustuslik lugemine, sellest tuleb juttu värskes raadiosaates. Studios on raamatu tõlkija Olavi Teppan.

► Raadiosaadet "Äripäev eetris" saab kuulata Äripäeva veebis, tellida iTunesis ja alla laadida Soundcloudis.

9

aasta taguse rekordi ületas USA majapidamiste võlatase, mis oli 2017. aasta märtsis 12,73 triljonit dollarit. 2008. aasta tipus oli vastav näitaja 12,68 triljonit.

PANGANDUS

Aasta IPOst: kes usub ikka veel LHVsse?

Eile möödus aasta LHV aktsiate noteerimisest Tallinna börsil – Äripäev reastas sel puhul valiku kodumaise panga suurematest ostjatest ja müüjatest ning uuris nende investeerimisotsuste tagamaid.

INDREK MÄE, JUHAN LANG
aripaev@aripaev.ee

Äripäev

“Usun, et LHV-l on pikas perspektiivis võimalik veel tublisti kasvada,” põhjendas suurusel kolmas kodumaise panga väärtpaberi soetaja Rait Allik oma otsust. “Mulle on sümpaatne see, kuidas nad asju ajavad – kindlasti on oluline nende taotluslik avatus ja eestimaise panga eduloo kuvand,” leidis Allik. Ta pidas positiivseks veel ettevõtte noort ja tulevikku vaatavat personali.

Meenutatakse Raasukese lahkumist

LHV suuremate ostjate edetabelis kuuendal kohal olev Oliver Peek jääb samuti panga juhtkonnaga rahule, kuid toob möödunud aastast esile Erkki Raasukese lahkumise grupi juhi kohalt. “Natuke üllatav ja kahju oli näha Raasukese kaliibriga inimest lahkumas, tema kogemus oleks ilmselt kõige olulisem praeguse majandusükli pöördudes,” leidis Peek. “Ükskord see tsükkel pöördub ning Raasuke on mitu korda juba sarnases situatsioonis olnud.”

Sellegipoolest on Peek LHV aktsiaid juurde soetanud ning usub ettevõtte tugevusse. “Madis Toomsalu (LHV juht – toim) on hardcore, ilmselt üks andekamaid uue põlvkonna pankureid siinmail,” tunnustas ta

uue juhi valikut. “LHV on väga heades kätes,” oli Peek veendunud.

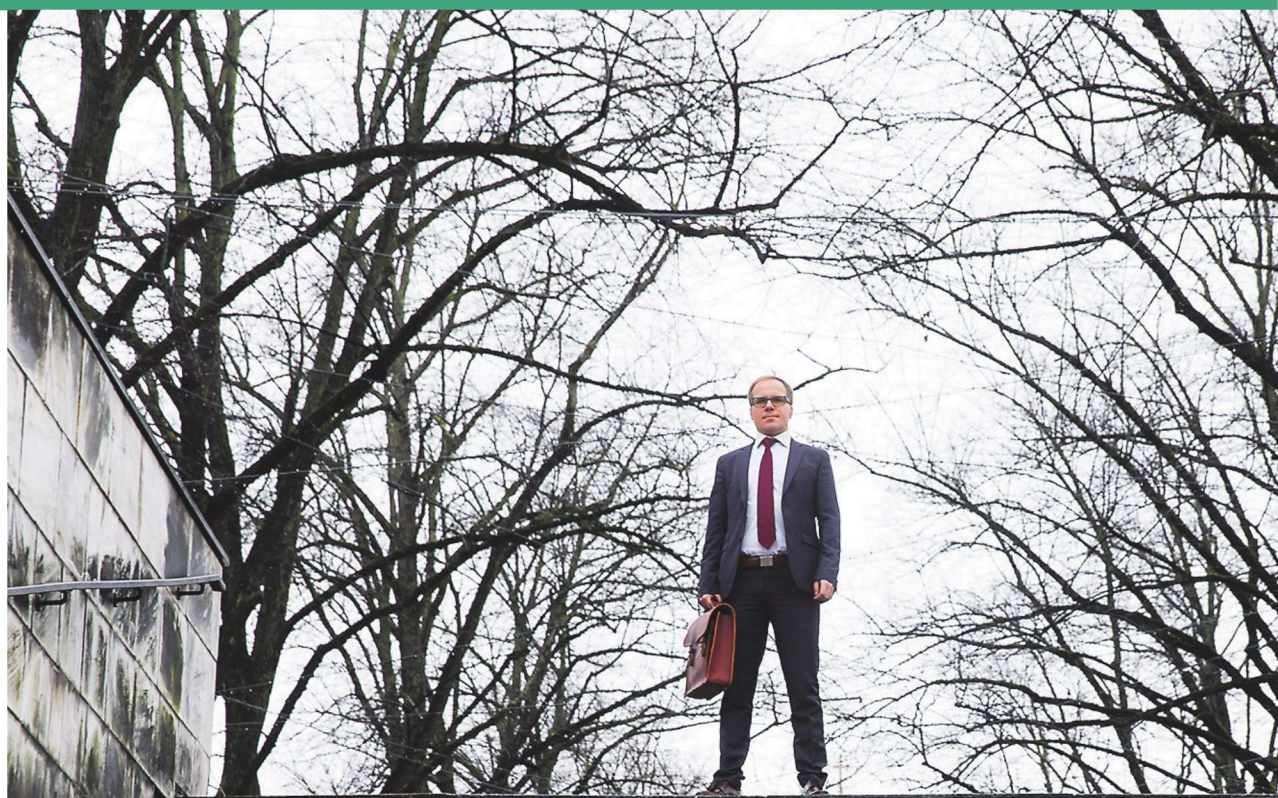
Aktsionäride hulk on vähenenud

Kuigi investorid peavad panga tuleviku-väljavaateid heaks, on ettevõtte aktsionäride hulk aastaga siiski vähenenud 361 kontoomaniku ehk 6,6 protsendi võrra. “LHV hind on jõudnud vägagi atraktiivse müügi-hinna tasemeni,” selgitas müüjate edetabelis neljandat kohta hoidev Sven Talts.

Peale selle on Taltsi hinnangul maailma aktsiaturgude hinnatase juba ohtlikult kõrge. “Kuna ka LHV aktsia hind on alates börsile tulekust päris palju kasvanud, siis kasumi võtmine ja seetõttu aktsionäride hulga vähenemine on ilmselt paratamatu protsess,” leidis ta.

LHV aktsiate hulka oma portfellis on vähenanud ka investor Raivo Hein – 39 500 väärtpaberi võrra. “Müüsin väga väikese osa oma portfellist eelmise aasta oktoobris, sest uus kinnisvarainvesteering nõudis lisalikkust,” selgitas ta. “Veidi varem olin oma teise ettevõtte kaudu samas aktsiaid juurde soetanud ning aasta lõpus soetan ka ülejäänud aktsiad tagasi,” usub ta LHV tõusupotentsiaali.

Aktsionäride hulga vähenemist peab Hein aga marginaalseks. “See näitab, et IPOst lühiajalise positsiooni ostnud investorid on kasumi realiseerinud ja ostjad on samas pikaajased,” märkis Hein. Enda akt-

“LHV on nagu treenitud ja vastupidav poiss, kes jookseb maratoni üsna kogukate ja väsinud härrasmeeste vastu.

▲ Ingmar Mattus on LHV aktsia suuremate ostjate seas 5. kohal. FOTO: ANDRAS KRALLA

PANE TÄHELE**LHV IPO järel suuremaid tehinguid teinute seas torkab silma sisering**

suuremad müüjad (omanikud)	aktsiate arv 23.05.2016	aktsiate arv 22.05.2017	muutus
Tenlion OÜ (Mikk ja Tõnn Talpsepp)	174 149	1	-174 148
HTB Investeeringute OÜ (ASi LHV Group nõukogu endine liige Hannes Tamjärv)	400 000	344 241	-55 759
OÜ FFW Grupp (Sven Talts)	50 717	7 660	-43 057
Kakssada Kakskümmend Volti OÜ (ASi LHV Group nõukogu liige Raivo Hein)	529 690	490 190	-39 500
Igor Berman	26 556	0	-26 556
Notorius OÜ (Taavet Hinrikus)	25 317	0	-25 317
Erkki Raasuke, ASi LHV Group endine juhataja	81 436	56 436	-25 000
Sagittarius Capital OÜ (LHV analüütik Arno Tara)	20 000	0	-20 000
Unitas OÜ (ASi LHV Pank nõukogu liige Martti Singi)	33 334	16 726	-16 608
Raktas OÜ (Justin Michael Spencer Jenk ja Velvo Vaht)	14 568	0	-14 568

suuremad ostjad (omanikud)	aktsiate arv 23.05.2016	aktsiate arv 22.05.2017	muutus
24 Holding OÜ (Marko Milius ja Elmo Sarapuu)	0	39 766	39 766
OÜ Corby Capital (LHV äripanganduse osakonna juht Arko Kurtmann)	31976	58 291	26 315
Alforme OÜ (Rait Allik)	200	25 400	25 200
OÜ EAC Kaubandus (Enn Aab)	1692	25 000	23 308
Ingmar Mattus	0	19 490	19 490
Siseinfo OÜ (Oliver Peek)	124559	139 559	15 000
OÜ Kohtla-Järve Omega (Jüri Monahhov ja Larissa Monahhova)	0	14 984	14 984
Villu Pavelts	2780	15 583	12 803
Mindgap OÜ (Raul Koosel)	76269	88 000	11 731
OÜ Seth (Marek Aigro)	1180	12 680	11 500

Arvesse ei ole võetud insaidertehingud, kus märkimisväärset aktsiakogused on liikunud sama isiku ühelt kontolt teisele. Ka ei ole arvesse võetud suuremate osanike repotehinguid ehk tehinguid, kus aktsionär müüb kokkulepitud hinnaga väärtpaberid pangale ja ostab tulevikus samad väärtpaberid pangalt repomäärä (ntress) võrra kallima hinnaga tagasi.

ALLIKAS: LHV AKTSIARAAMAT, ÄRIPÄEVA INFOPANK

Investor Toomas soovitabi

A Äripäeva Akadeemia

18.09 - 23.10.2017
Kestus: 11 öhtut

Tõnn Talpsepp
Kristjan Liivamägi

€ **1 999 €** (km-ga 2 398,80 €)
Kehtib kuni 31.05.17
Tavahind: 2 199 € (km-ga 2 638,80 €)

Aktsiatesse investeerimise meistrikläss

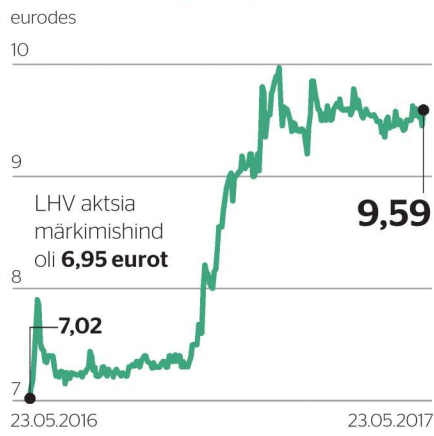
Kõik, mida on vaja teada aktsiate analüüsist

Info ja registreerimine: Harri Jõgis / tel: 667 0283 / e-post: harri.jogis@aripaev.ee / akadeemia.aripaev.ee

HIND
LHV aktsia on alates IPOst kallinenud ligi 38 protsenti

ALLIKAS: BLOOMBERG

TASUB TEADA
Aasta LHV Grupi IPOst

Toimus 2016. aastal 2.–16. mail.
Maht oli 2 miljonit aktsiat märkimishinnaga 6,95 eurot aktsia kohta.
Osaes 5485 investorit, kes märkisid kokku 6,6 miljonit aktsiat 46,2 miljoni euro eest. Aktsiaemissioon märgiti 3,3kordselt üle.
43,7% märkijast sai aktsiaid soovitud mahus. 56,3%-le jaotati soovist vähem aktsiaid.
Aastaga on aktsionäride arv vähenenud 361 kontoomaniku ehk 6,6% võrra.
LHV Grupi aktsiad (LHVIT) noteeriti 23. mail Nasdaq Balti börside põhinimekirjas.
ALLIKAS: LHV GROUP

siad müüs ta LHV praegustele suuromani-kele. “See kogus jäi nii-öelda koju.”

Loodetakse kiiret kasvu

Suuremate ostjate seas viiendal kohal paiknev Ingmar Mattus soetas väärtpapereid, kuna näeb LHV suurt tulevikupotentsiaali. “LHV on hästi juhitud grupp, mis on kindlasti dünaamilisem ja julgem oma tegemistes kui suuremad pangad,” leidis ta. “Mida suurem organisatsioon, seda raskem on uuenduslike ideedega kaasa minna, muuta süsteeme ja toimimispõhimõtteid – LHV on selles mõttes treenitud ja vastupidav poiss, kes jookseb maratoni üsna kogukate ja väsinud härrasmeeste vastu,” rääkis ta.

Kiiret kasvu ilmestab Mattuse sõnul ülikiire turuosa kasvatamine pensionifondide turul. “Suurpangad said vaid hambaid kiristada ja vaadata pealt, kuidas kliendid uksest ja aknast massiliselt LHVsse läksid,” ütles ta. “Inimestele meeldivad uued asjad – LHV on uus ja huvitav,” selgitas ta.

Peek avaldas lootust, et LHV on investering, mida kunagi müüma ei pea. “Pigem ostaks ajapikku juurde ja kogu aeg kahetseks, et rohkem ei olnud. Umbes nagu siis kui Buffett 1980ndate lõpus Wells Fargot ostis. Finantsromantika,” sõnas ta.

Allik usub, et LHV areneb mõistlikult ning mahub ilusti turule. “Eks aktsia hind peegeldab seda arengut,” leidis ta. Talts näeb samuti Balti turgudel LHV-le kas-

9,8

eurot on määratud LHV aktsiat katvad Swedbanki analüütikud hinnasihiks ja on andnud aktsiale hoia-soovituse. Aktsia praegune hind peegeldab tugevaid tulemusi ning mõistlikult nõudlikke ootusi.

vu- ja kasumiteenimise võimalust. “Seega pole mõningane aktsia hinna tõus sugugi välistatud.”

Mattus loodab aga sellele, et pangal õnnestub ka väljaspool Eestit mõni nišš leida, sest juba praegu suudetakse end positsioneerida noorte inimeste ja uuendusmeelsete ettevõtete pangana.

Kumab ka riske

Talts näeb LHV aktsiale suurimat riski maailmaturgudel toimivas. “Kui Dow Jones ning S&P peaksid hakkama kiirelt allapoole libisema, siis ei pruugi ka meie turg jalgele jääda, ja seda vaatamata konkreetsete ettevõtete headele majandustulemustele,” oli ta skeptiline. “Selle nii-öelda viimase tipu tabamine ja Eesti aktsiaturul suurematest positsioonidest kiire vabanemine on vägagi raske ülesanne.”

dides Eesti investeringutele. Loodame, et Eesti inimesed ja ettevõtted tunnevad, et Eesti kapital tunneb kohalikku turgu kõige paremini. Meie 5000 aktsionäri investeerivad oma dividendid tagasi Eesti majandusse.

Sooviksime rohkem prognoositavat keskkonda, olgu selleks siis regulatiivne või majanduspoliitiline keskkond. Üle-reguleeritus ja kiired majanduspoliitilised muutused loovad majanduse paindlikkust, ettevõtjate initsiatiivi ja pikaajalisi otsuseid.

Oleme aasta jooksul aktsionäriks suutnud pakkuda häid uudiseid koos tugeva tootlusega. Aktsionäride arvu teatud vähenemine on ootuspärane, põhjusteks ilmselt IPO-järgsele perioodile orienteeritud kauplemise väljumine, aktsia hinna tõusu järgne kasumi võtmine, aga ka ebalikviidse börsi eripära, kus aktsionäride baas aja jooksul tihti vähenebki.

KOMMERTSPANKADE INTRESSITOOTED

Tähtajaline hois EUR, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	üle 5 aasta	min summa
kontakteeruge pangaga										
Danske Bank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50/1,50	0,60/1,60	0,70/1,70	-	-	200
Tallinna Äripank	0,25	0,30	0,35	0,55	0,65	0,75	0,85	-	-	200
Tallinna Äripank (3)	-	-	-	-	0,01	0,01	0,20	0,35	0,75	150
Citadele Pank	-	-	-	-	-	-	-	-	-	200
Versobank	0,40	0,50	0,60	1,05	1,05	1,55	1,55	1,65	-	350
DNB	0,01	0,05	0,09	0,18	0,21	0,23	0,28	0,33	-	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	1,20	1,50	2	100/200 (4)
Inbank	-	-	0,50	0,75	1,00	1,25	1,75	2,00	-	500

Jooksev hois EUR, %

	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil
Danske Bank	-	0,00
Tallinna Äripank	-	0,00
Tallinna Äripank (3)	-	0,00
Citadele Pank	-	-
Versobank	0,00	0,00
DNB	0,05 (7)	-
Krediidipank	-	0,01
Inbank	-	-

Tähtajaline hois USD, %

	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
kontakteeruge pangaga							
Danske Bank	0,05	0,05	0,05	0,10	0,15	0,20	200
Tallinna Äripank	-	-	-	0,90	1,00	1,30	200
Citadele Pank	-	-	-	-	-	-	200
Versobank	0,30	0,35	0,45	0,70	0,90	1,10	500
DNB	0,10	0,11	0,14	0,29	0,39	0,49	100
Krediidipank	0,20	0,20	0,20	0,40	0,60	0,80	100/200 (4)

Kursid on päeva jooksul korrigeeritud; (3) personaalpankunduse klientidele; (4) internetpannaskontoris (7) päevalõpu kontojärgil. Äripanga jooksva hoise intressimäär on nüüd 0%.

Pankade kontaktandmed

Citadele Pank Narva mnt. 63/1, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee, www.citadele.ee
Versobank Hallivanehe 4, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501

DnB PANK Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnbee, www.dnbee
Esti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037

Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8066, faks 668 8065

BALTI ETTEVÕTETE NOTEERIMATA VÕLAKIRJAD

võlakiri	ISIN kood	emiteerimis-kuupäev	lunastamis-tähtaeg	kupongimäär	intressimakse sagedus	nimi-väärtus, €	emissiooni maht, €
Creditstar	EE330011038	1.12.2016	1.09.2017	8,00%	kvartaalne	1 000	3 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110980	24.10.2016	1.10.2017	10,00%	kvartaalne	100	3 000 000
Finora Capital	EE3300110659	10.03.2015	15.03.2018	9,75%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Creditstar	EE330011046	1.12.2016	1.06.2018	11,00%	kvartaalne	1 000	15 000 000
Mainor Ülemiste	EE3300110691	16.06.2015	26.11.2018	7,00%	kvartaalne	1 000	5 000 000
luteCredit Europe A8	EE3300111194	12.05.2017	15.06.2020	14,00%	kvartaalne	100	2 000 000
PlusPlus Capital	EE3300110840	25.01.2016	1.02.2019	13,00%	kvartaalne	1 000	4 000 000
Finora Capital	EE3300110972	22.09.2016	22.05.2019	9,25%	kvartaalne	1 000	1 000 000
PlusPlus Capital	EE330011079	20.12.2016	1.10.2019	12,00%	kvartaalne	100	7 000 000
luteCredit Europe A8	EE330011020	28.11.2016	15.10.2019	14,00%	kvartaalne	100	1 400 000
Creditstar	EE330011053	1.12.2016	1.12.2019	12,50%	kvartaalne	1 000	15 000 000

Redgate Capital AS Pärnu mnt 10, Tallinn 10148, tel 66 68 200, bonds@redgatecapital.eu, www.redgatecapital.eu

FONDID

LHV Varahaldus

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,61	1,61	1,61	2,61	1,49	3,95	4,03	4,60	693 495 397
Pensionifond M, EUR	1,26	1,26	1,26	1,85	0,94	2,41	3,35	3,97	85 703 290
Pensionifond S, EUR	1,28	1,28	1,28	1,79	-0,32	-0,30	1,91	2,50	63 710 306
Pensionifond XL, EUR	1,41	1,41	1,41	3,00	1,85	5,03	4,60	5,43	118 772 367
Pensionifond XS, EUR	1,19	1,19	1,19	1,28	-0,28	-0,21	1,91	2,67	20 483 706
Täiendav Pensionifond, EUR	1,64	1,64	1,64	3,21	2,33	6,38	6,03	6,55	9 207 280
LHV Pensionifond Indeks	0,68	0,68	0,68	-	1,30	-	-	-	5 245 416
LHV Pensionifond Indeks Pluss	0,69	0,69	0,69	-	3,81	-	-	-	911 624
LHV Pensionifond 100 Pluss, EUR	1,74	1,76	1,76	8,50	0,98	4,17	4,62	6,91	4 713 891
LHV Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,79	0,79	2,00	-0,51	-0,64	0,57	1,81	536 245
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	11,45	11,56	11,56	-	1,96	5,44	-7,60	8,20	11 899 895,58
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	10,32	10,42	10,42	-	10,03	22,57	7,39	6,51	4 166 446,55
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	6,59	6,66	6,66	-	10,03	22,57	7,39	6,51	-

Nordea Pensions Estonia

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	1,12	1,12	1,12	6,31	1,39	7,2	3,7	5,25	210 062 796,65
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,96	0,96	0,96	9,59	1,42	10,59	5,34	6,76	28 426 980,41
Nordea Pensionifond B, EUR	1,00	1,00	1,00	4,02	0,94	3,88	2,24	3,52	23 379 096,16
Nordea Pensionifond C, EUR	0,88	0,88	0,88	2,22	-0,23	-0,04	1,58	2,11	12 978 047,39
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,51	1,54	1,53	12,49	1,8	14,47	6,97	9,07	10 624 199,44
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,79	0,81	0,80	3,54	0,5	3,23	2,83	3,55	2 340 225,41

Trigon Asset Management

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a.) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Trigon Balti Fond C, EUR	19,54	20,23	19,83	6,47	3,93	13,92	14,77	11,58	1 460 215,09
Trigon Uus Euroopa Fond C, EUR	32,07	33,21	32,56	11,60	16,77	36,45	8,65	13,67	109 252 936,17
Trigon Venemaa Top Picks Fond C, EUR	23,10	23,92	23,46	20,71	-5,67	44,52	12,69	4,21	12 256 737,03

Fondivalitsejate kontaktandmed

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
Nordea Pensions Estonia AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee

Trigon Asset Management AS Viru Väljak 2, Tallinn 10111, tel. +372 667 92 00, www.trigon.ee

Maaklerifirmade kontaktandmed

LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

KOMMENTAAR

Avalikuks ettevõtteks olemine sunnib pidevalt peeglistele vaatama

MADIS TOOMASALU
LHV Grupi juhataja

Peame IPO möödumist kindlasti meele, aga kapitali kaasamine ei ole kunagi eraldi eesmärk, vaid vahend. Küll aga võis eraldi eesmärgiks lugeda rohkem aktsionäre.

Avalikuks ettevõtteks olemine sunnib pidevalt peeglistele vaatama. Kui pilt ei meeldi, annab see võimaluse endaga tegeleda. Kaasa toob see läbipaistvuse suurenemise, juhtimiskultuuri tugevdamise, parimate töötajate värbamise, järelevalve paranemise, klientide turvatunde ja nähtavuse paranemise. Kõige positiivse juures on kõõmes, et sellega mõned kulud kaasnevad.

Börsiettevõtteks saamine ei olnud teekonna lõpp, vaid algus. Viimase poole aasta jooksul on läinud rõhk kodulaenuga alustamisele, pangautomaatide võrgustiku laiendamisele ning pensionifon-

Äripäev

Tööstusuudised.ee

INVESTOR TOOMASE BLOGI

Briti jaemüügiaktsia ostma ei meelita

Rainer uuris, kuidas suhtun Suurbritannia pärituolu Sports Directi aktsiate soetamise.

“Olen seda mõnda aega jälginud ja plaanin lähiajal osta,” kirjutas Rainer. Ta märkis, et osustooivi suurendab kontserni madal P/E suhe, mis on MarketWatchi arvutuste järgi 8. Samuti hindab Rainer kontserni puhul pidevalt kasvavat internetimüügi osakaalu ja mitmekülgset ärimudelit – sest peale ka Eestis tegutseva Sports Directi on tal veel teisi poode, teiste hulgas meilgi tuttav Sportland.

“Briti nael on hetkel soodne, seega oleks õige aeg börsil ostelda,” kirjutas Rainer, kes on teinud väga hea kodutöö. Peale plusside kirjutas ta kohe ka miinustest, mis on teda senimaani ostmast tagasi hoidnud: dividend Sports Directi ei maksa, kiiret tõusu lähiajal oodata pole, ettevõtet on viimasel ajal tabanud mitu skandaali ja pealegi tuleb kohe-kohe Brexit, mis ka kontserni ja tema investorite kaardid võib segi lüüa.

Skandaalid raputasid aktsiat

Pea tunnustama, et see aktsia mul seni radaril polnud. Kiire pilk ettevõttele näitab, et kontsern püüab oma tulemusi parandada agressiivse laienemisega. Sel kevadel võttis Sports Direct rahakotlist ligi 100 miljonit dollarit, et osta osalus kiratsevas USA jaemüüjas Finish Line, kus kuulub talle nüüd ligi 13protsendine osalus.

Selle sammuga polnud rahul üks Financial Timesile intervjuu andnud suurinvestor: tema ootas pigem, et kontsern oma asjad kodus korda seaks. Tõsi on, et kaks kolmandikku Sports Directi käibest tuleb ikka veel Suurbritanniast ning seal pani kontserni löögi alla möödunud aastal lahvatanud skandaal, kus ettevõttele pandi süüks, et tolle töötajad pole saanud isegi miinimumpalka ning nendega käidi väärilt ümber, nagu seda kirjeldas The Guardian.

Viimase aastaga on Sports Directi aktsia ligi 100 naela odavnenud ja kaupleb napilt 300 naela peal. Ettevõtte rajaja ning juht, miljardär Mike Ashley on aga suut-

99 Kas teda võiks osta ja unustada, nagu küsib Rainer? Praegu on selles võrrandis veel hulk tundmatuid.

investor Toomas

HIND Aktsia on aastaga veerandi võrra odavnenud

Sports Directi aktsia hind, GBP

nud kriisidest hoolimata kontserni käivet ja kasumit kasvata. Kontserni müügitulu oli mullu 2,9 miljardit naela. Kasumi kasv on olnud samuti stabiilne: kolm aastat tagasi 0,18 miljardit, aasta pärast seda 0,24 miljardit ja mullu 0,28 miljardit naela. Kohustusi oli ettevõtetel möödunud aastal veidi alla miljardi naela.

Analüütikud ostukohta ei näe

Kui kontsern edukalt välisturgudele siseneb, siis on tõepoolest kasvu loota. Kuid samas töid FT analüütikud hoiatava näitena Austria, kus kliendid Sports Directi Aasia toodetud kauba ära põlgasid. Bloombergi küsitletud analüütikutest soovivad aktsiat osta vaid üks, hoida kuus ja müüa neli eksperti.

Kas teda võiks osta ja unustada, nagu küsib Rainer? Praegu on ses võrrandis hulk tundmatuid. Osta aktsia, mis ei maksa dividende ja millel lähiajal tõusu ette näha pole, on üsna riskantne. Paraku aitavad sel juhul investorit vaid isenda kõhutunne ning ajahorisondi tunnetamine.

Investor Toomas on Äripäeva välja mõeldud tegelane, aga tema käsutuses on reaalne raha, mida ta investeerib finantsturgudele. Toomas alustas tegevust 2002. aasta alguses, mil tema käsutusse anti investeerimiseks miljon krooni. Toomase investeerimisotsused langetab Äripäeva börsitoimetuse, investeerimismõtteid jagab investor Toomas Äripäeva tagumisel leheküljel ja veebis.

PORTFELL Kuidas läheb Toomase investeeringutel? päevane muutus

+0,06%

väärtus 278 880,56 eurot
49% aktsiad / 44% raha / 7% võlakirjad

aktsiate päevane muutus protsentides

Ryanair	1,1
Lerøy Seafood	0,92
Baltic Horizon Fund	0,46
Apranga	0,38
Apple	0,22
Microsoft	0,15
Berkshire Hathaway B-aktsia	0
Olympic EG	0
Tallink	-0,42
Statoil	-0,91

Viimased tehingud

Müüs: 11. mail 210 Lerøy Seafoodi aktsiat hinnaga 47,8 eurot aktsia. Tehingusumma oli 10 043,35 eurot. Teenustasu oli 15,06 eurot.

Müüs: 9. jaanuaril 442 Ryanairi aktsiat hinnaga 14,68 eurot aktsia. Tehingusumma oli 6488,56 eurot. Teenustasu oli 14,06 eurot.

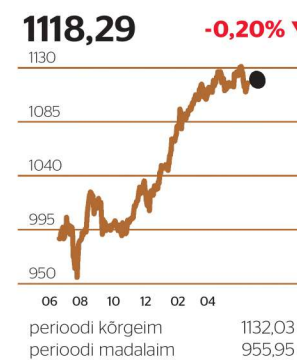
SINU ARVAMUS

Kommenteeri Toomase investeerimisotsuseid, jaga oma kogemusi või esita küsimusi veebilehel www.aripaev.ee või e-kirjaga aadressil investor.toomas@aripaev.ee

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

BÖRSIFIRMAD

Kontsernid linnadest suuremad

USA tehnoloogiafirmade turuväärtus on paisunud hämmastavalt suureks, vahendas MarketWatch.

Tehnoloogiafirmad on kasvanud nõnda suureks, et nende majanduslik väärtus on kasvanud USA priskemate linnade omast suuremaks.

Praegusel tasemel on Apple'i turuväärtus 803 miljardit dollarit ja see on 38 protsenti suurem kui Chicago sisemajanduse koguprodukt (581 miljardit). Google'i emafirma Alphabeti turuväärtus on 658 miljardit dollarit.

Vaid New York ja Los Angeles on neist kahest suuremad.

Samas on kaks tehnoloogiahiidu üheskoos suuremad kui Jaapani ja eurotsoonil finantssektor - sektorite ühine koguväärtus on 1,31 triljonit dollarit.

PANE TÄHELE

Teisel poolaastal kerkib nafta hind USA investeerimispanka Goldman Sachsi andmetel 57 dollarile, kuid 2018 võib tulla uus maldalseis.

Pilk aktsiale: MarketWatchi teatel hakkavad USA ja Saudi Araabia diilist kasu lõikama ExxonMobil, Weatherford, General Electric, Nabors Industries, Rowan Cos. ja National Oilwell Varco.

Kuldne rist. Kulla hind on aastal algusest tõusnud 10%. analüütikud näevad graafikul nn kuldset risti, mis näitab tõusu jätkumist.

BÖRSIKAUBAD

Kütused 23.05

USD	
Nafta IPE, bbl	53,83
Nafta NYMEX, bbl	51,10
Mootoribensiin, t	558,75
Diislikütus, t	487,25
Kerge kütteõli, t	478,00
Masuut (1% väävel), t	326,00
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,33

Põllumajandus 23.05

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, USC/nael	131,65
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	464,00
Kakao NYBOT, USD/t	2039,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	147,95
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	360,5

Värvilised metallid 22.05

USD/t	
Alumiinium LME	1941,5
Vask LME	5695,5
Plii LME	2122
Nikkel LME	9450
Tina LME	20600
Tsink LME	2645

Väärismetallid 23.05

USD/unts, unts = 31,105 g	
Kuld COMEX	1261,88
Plaatina NYMEX	954,87
Palladium NYMEX	776,38
Höbe COMEX	17,26

VALUUTA

Austraalia dollar	AUD	1,505
Bulgaria leev	BGN	1,956
Hiina jüaan	CNY	7,746
Hongkongi dollar	HKD	8,753
India ruupla	INR	72,557
Jaapani jeen	JPY	125,180
Kanada dollar	CAD	1,517
Korea won	KRW	1256,080
Norra kroon	NOK	9,372
Poola zlott	PLN	4,193
Rumeenia leu	RON	4,561

Euroopa Keskpank

Singapuri dollar	SGD	1,558
Suurbritannia nael	GBP	0,864
Sveitsi frank	CHF	1,091
Taani kroon	DKK	7,443
Tai baat	THB	38,642
Tshehhi kroon	CZK	26,488
Türgi liir	TRY	4,003
Ungari forint	HUF	308,650
USA dollar	USD	1,124

ALLIKAS: BLOOMBERG KELLA 17 SEISUGA

BÖRS

Tallinn 23.05

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm. %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,380	0,00	-	17,2	4,9%	0,85	0,7%
Baltika	0,274	0,00	521	58,5	4,1%	2,41	0,0%
Ekspress Grupp	1,330	1,53	3 832	9,0	9,1%	0,82	4,5%
Harju Elekter	4,250	0,00	9 151	2,7	48,3%	1,28	4,2%
LHV Group	9,450	-0,94	5 678	12,4	21,0%	2,61	1,6%
Merko Ehitus	9,580	0,31	24 850	27,8	5,0%	1,39	4,3%
Nordecon	1,350	0,00	16 200	14,3	8,9%	1,28	6,7%
Olympic EG	1,690	-0,59	20 309	8,9	26,6%	2,36	5,9%
PRFoods	0,370	-1,07	900	32,7	1,9%	0,63	0,0%
Pro Kapital Grupp	1,900	0,00	-	-	-2,7%	1,24	0,0%
Silvano FG	2,480	0,81	16 273	9,3	24,2%	2,26	4,0%
Skano Group	0,560	0,00	-	119,6	-23,0%	0,56	0,0%
Tallink Grupp	0,945	1,50	32 525	14,4	5,4%	0,78	3,2%
Tallinna Vesi	13,200	0,00	43 061	13,8	20,1%	2,79	4,1%
Tln Kaubamaja	9,120	0,22	23 307	14,4	15,4%	2,23	6,9%
Trigon PD	0,650	-6,20	1 950	138,8	-2,1%	1,22	0,0%
Baltic Horizon Fund	1,302	-0,50	2 572	-	-	-	-

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud koondkasumi emettevõtja osa põhjal

Riia 23.05

aktsia	sulgemishind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	5,94	0,85	15,6	0,5	-
Latvijas Gaze	9,30	0,11	11,4	0,6	-
Olainfarm	10,10	1,20	14,2	1,5	-
SAF Tehnika	4,69	-0,21	14,7	1,2	-

Helsingi 23.05

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	5,75	0,52	19,8	4,2	2,8
Citycon	2,21	-0,09	14,7	0,9	6,6
Elisa Comm.	34,95	0,52	21,2	5,3	4,3
Finnair	5,27	0,00	-	0,8	-
Fortum	14,23	0,42	25,0	0,9	-
HKScan	3,27	1,24	-	0,5	4,9
Kesko	44,60	0,11	49,6	2,1	4,5
Neste Oil	37,15	-0,16	-	2,4	3,5
Nokia	5,91	7,07	-	1,7	-
Ovi	30,36	1,47	18,0	3,0	2,5
PKC Group	23,55	0,00	36,18	3,6	-
Stockmann	6,83	2,63	-	0,5	-
Stora Enso	11,26	0,99	-	1,5	-
UPM Kymmene	24,55	-0,12	-	1,6	3,9
YIT	7,66	1,79	-	1,7	2,9

Vilnius 23.05

aktsia	hind, EUR	muutus eelm. %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,62	0,00	-	2,6	6,1
Invalda	4,550	0,00	-	1,1	-
Linas Agro	0,640	-0,31	15,7	0,6	-
Panevezio Statybos	1,000	0,00	-	1,6	-
Siauliu Bankas	0,483	0,21	2,2	1,2	-
Snaige	0,310	0,00	-	0,6	-

EUR/SEK ▼
9,7421

EUR/RUB ▼
63,1794

Silvano ▲
3,23%

Tallinna Kaubamaja ▼
-0,99%

LOE VEEBIST

Värsked börsiuudised: www.aripaev.ee/bors
Turuülevaade: investor.aripaev.ee